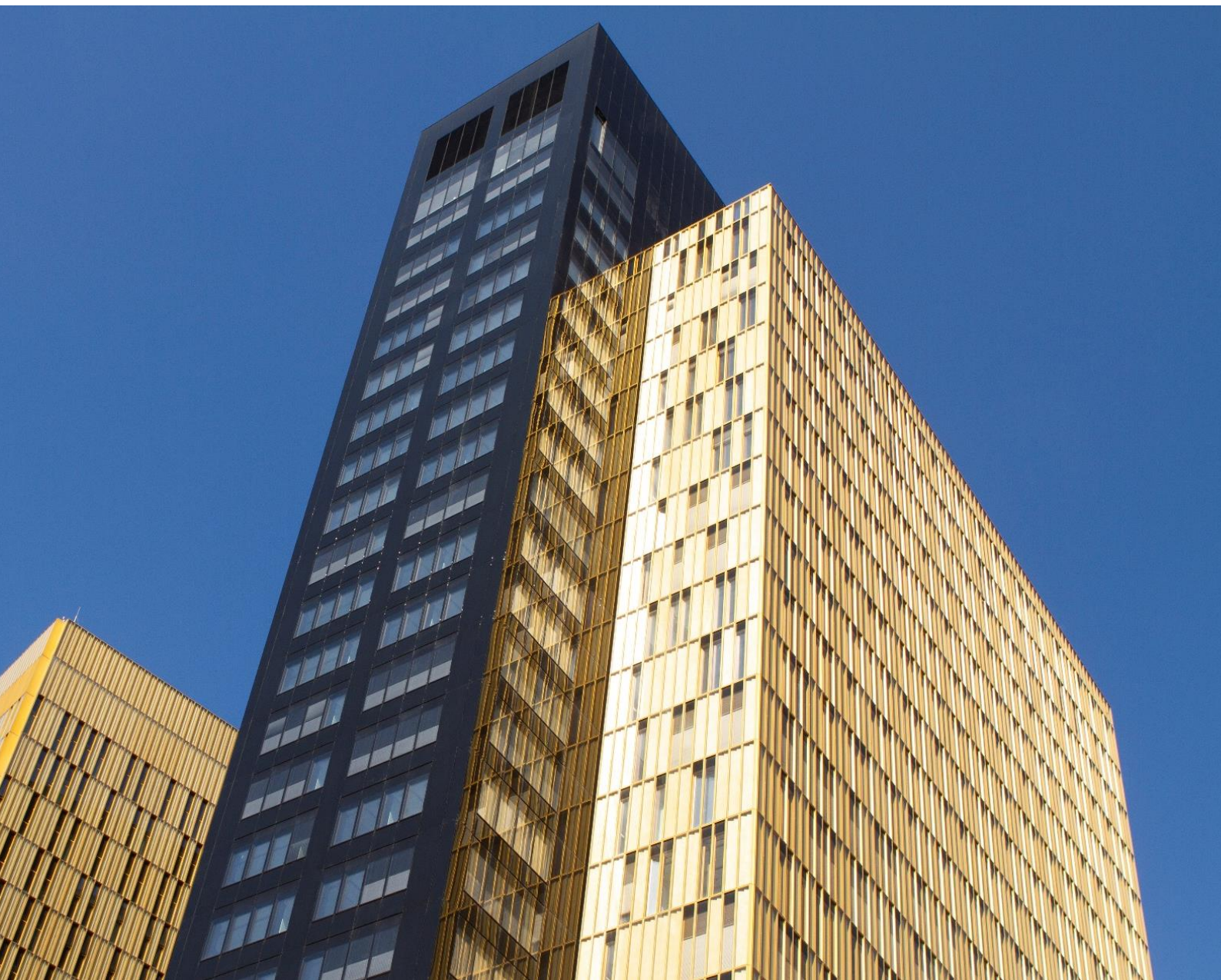

Tematisks pārskats Ietekmes uz vidi novērtējums

Priekšvārds

Savienības likumdevējs, uzskatīdams, ka vislabākā vides politika ir piesārņojumu vai traucējumu rašanos novērst to avotā, nevis vēlāk novērst to ietekmi, ir izstrādājis preventīvas vides aizsardzības sistēmu, kuras stūrakmens ir dalībvalstu pienākums veikt vides novērtējumu, pirms tiek pieņemti atsevišķi lēmumi, kuriem var būt nelabvēlīga ietekme uz vidi.

Vispirms Padome pieņēma Direktīvu 85/337 par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ¹, kas atcelta, kodificēta un aizstāta ar Direktīvu 2011/92 par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ². Atbilstoši minētajām direktīvām pirms atļaujas izsniegšanas I un II pielikumā iekļautajiem projektiem, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Šajā ziņā I pielikumā uzskaitītie projekti pēc to rakstura rada būtiskas ietekmes uz vidi risku, un attiecībā uz tiem noteikti jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Savukārt II pielikumā minēti projekti, kuri var radīt būtiskas ietekmes uz vidi risku un kuri jānovērtē tikai tad, ja dalībvalstis šo projektu pazīmju dēļ uzskata, ka saskaņā ar minēto direktīvu prasībām tas jādara.

Vēlāk Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Direktīvu 2001/42 par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ³, kurā paredzēts veikt šajā direktīvā uzskaitīto plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu, ja tie rada būtiskas ietekmes uz vidi risku. Tā kā Direktīvā 2001/42 minētie plāni un programmas ietver plānus un programmas, ar ko dažās nozarēs ir noteikti to projektu saskaņošanas pamatprincipi, uz kuriem attiecas Direktīva 85/337 un Direktīva 2011/92, tādējādi ar Direktīvu 2001/42 tika ieviests ietekmes uz vidi novērtējuma mehānisms, kas attiecīgajās jomās darbojas pirms Direktīvā 85/337 un Direktīvā 2011/92 noteiktā.

No metodoloģiskā skatpunkta Direktīvā 2001/42 tāpat kā Direktīvā 85/337 un Direktīvā 2011/92 izmantotajā pieejā ir nošķirti, pirmkārt, plāni un programmas, kam principā vienmēr jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, un, otrkārt, plāni un programmas, kuriem šāds novērtējums jāveic tikai tad, ja dalībvalstis konstatē, ka tie var būtiski ietekmēt vidi.

Attiecībā uz trim iepriekš minētajām direktīvām ir izstrādāta diezgan plaša judikatūra, kuras galvenie attīstības virzieni ir izklāstīti šajā informācijas lapā.

¹ Padomes Direktīva 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 1985, L 175, 40. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2001, L 197, 30. lpp.).

Satura rādītājs

PRIEKŠVārds	3
I. SABIEDRISKU UN PRIVĀTU PROJEKTU IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS ATBILSTOŠI DIREKTĪVAI 85/337 UN DIREKTĪVAI 2011/92	6
1. Direktīvas 85/337 un Direktīvas 2011/92 piemērošanas joma.....	6
a) Jēdziens “projekts”	6
b) Projekti, kas neietilpst Direktīvas 85/337 un Direktīvas 2011/92 piemērošanas jomā	8
2. Pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu būtiskas ietekmes uz vidi riska gadījumā	9
a) Projekti, kas rada būtiskas ietekmes uz vidi risku (I pielikums).....	9
b) Projekti, kas var radīt būtiskas ietekmes uz vidi risku (II pielikums).....	10
i. Nepieciešamības veikt ietekmes uz vidi novērtējumu noteikšana	10
ii. Lēmuma neveikt projekta novērtējumu pamatojums	12
c) Atbrīvojumi no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu	13
3. Ietekmes novērtējuma tvērums.....	14
4. Vairākos posmos iedalītas atļaujas piešķiršanas procedūras	16
a) Brīdis, kurā jāveic ietekmes novērtējums	16
b) Procesuālo nosacījumu noteikšana ietekmes novērtējuma veikšanai	18
5. Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesā	19
a) Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā	19
i. Noteikumi par sabiedrības informēšanu	19
ii. Sabiedrības dalība vairākos posmos iedalītā lēmumu pieņemšanas procesā	21
b) Iespēja vērsties tiesā	22
i. Dalībvalstu pienākumi	22
ii. Privātpersonu celto prasību pieņemamība.....	24
iii. Vides aizsardzības apvienību celto prasību pieņemamība	25
iv. Prasība par ne pārmērīgi dārgām izmaksām.....	28
a. Tvērums	28
b. Vērtējuma kritēriji	30
6. Tieša iedarbība un atbilstīga interpretācija.....	31

a) Direktīvu tiešā vertikālā iedarbība un negatīvā ietekme uz trešo personu tiesībām.....	31
b) Valsts tiesību atbilstīga interpretācija	32
II. PLĀNU UN PROGRAMMU IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS ATBILSTOŠI DIREKTĪVAI 2001/42	34
1. Direktīvas 2001/42 piemērošanas joma.....	34
a) Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42	34
b) Plānu un programmu atcelšana	37
2. Pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu būtiskas ietekmes uz vidi risku gadījumā	38
a) Plāni un programmas, kas rada būtiskas ietekmes uz vidi risku.....	38
i. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts	38
ii. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts	40
b) Projekti, kas var radīt būtiskas ietekmes uz vidi risku	41
i. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts.....	41
ii. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkts.....	44
3. Apspriešanās.....	45
III. TĀDU VALSTS TIESĪBU AKTU SEKU PROVIZORISKA PATURĒŠANA SPĒKĀ, KAS PIEŅEMTI, NEIZPILDOT PIENĀKUMU VEIKT IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMU	47
1. Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2011/92	47
2. Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2001/42	48
IV. TĀDU DIREKTĪVU KUMULATĪVA PIEMĒROŠANA, KAS PAREDZ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMU.....	52

I. Sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši Direktīvai 85/337 un Direktīvai 2011/92

1. Direktīvas 85/337 un Direktīvas 2011/92 piemērošanas joma

a) Jēdziens "projekts"

*Spridums, 2019. gada 29. jūlijs (virspalāta), Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17, [EU:C:2019:622](#))*⁴

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Espo konvencija – Orhūsas konvencija – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – Direktīva 92/43/EEK – 6. panta 3. punkts – Jēdziens "projekts" – Ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējums – 6. panta 4. punkts – Jēdziens "sevišķi svarīgas sabiedrības intereses" – Savvaļas putnu aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2011/92/ES – 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Jēdziens "projekts" – 2. panta 1. punkts – 4. panta 1. punkts – Ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta 4. punkts – Atbrīvojums no novērtējuma – Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas izmantošanas – Valsts tiesību akti, kuros paredzēta, pirmkārt, elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas apturētā atomelektrostacijā darbības atsākšana gandrīz pēc desmit gadiem, tādējādi pagarinot par desmit gadiem valsts likumdevēja sākotnēji noteikto tās darbības pārtraukšanas un ražošanas pārtraukšanas datumu, un, otrkārt, darbojošās atomelektrostācijas darbības un elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas pārtraukšanai šī paša likumdevēja sākotnēji paredzētā termiņa pagarināšana arī par desmit gadiem – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība

Spridumā *Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, kas pasludināts 2019. gada 29. jūlijā, Tiesa virspalātas sastāvā lemj par jēdziena "projekts" Direktīvas 2011/92 un Direktīvas 92/43 par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību izpratnē interpretāciju⁵.

Šis spriedums pasludināts tiesvedībā starp divām apvienībām – *Inter-Environnement Wallonie ASBL* un *Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL* –, kuru mērķis sabiedrības labā ir vides un dzīves telpas aizsardzība, un *Conseil des ministres* (Ministru padome, Beļģija) saistībā ar likumu, ar kuru Beļģijas Karaliste ir paredzējusi, pirmkārt, ka gandrīz uz desmit gadiem tiek atsākta apturētas atomelektrostācijas elektroenerģijas rūpnieciska ražošanas darbība un, otrkārt, par desmit gadiem tiek pagarināts termiņš, kas sākotnēji bija paredzēts darbojošās atomelektrostācijas darbības un elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas pārtraukšanai. Šīs apvienības būtībā pārmet Beļģijas iestādēm, ka tās ir

⁴ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta a) apakšpunktā "Projekti, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi (I pielikums)", I sadaļas 2. punkta c) apakšpunktā "Atbrīvojumi no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu" un III sadaļas 1. punktā "Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2011/92".

⁵ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2013. gada 13. maija Direktīvu 2013/17/ES (OV 2013, L 158, 193. lpp.).

pieņemušas šo likumu, neievērojot minētajās direktīvās noteiktās iepriekšēja novērtējuma prasības.

Šajā kontekstā Tiesa nospriež, ka strīdīgie pasākumi saistībā ar atomelektrostacijas elektroenerģijas rūpnieciskas ražošanas darbības pagarināšanu ir “projekts” Direktīvas 2011/92 un Direktīvas 92/43 izpratnē, jo tie katrā ziņā nozīmē liela mēroga darbus, kas izmaina attiecīgo teritoriju fizisko izskatu. Šim projektam principā jāveic ietekmes uz vidi un attiecīgām aizsargājamām teritorijām novērtējums pirms šo pasākumu pieņemšanas. Apstākļi, ka šo pasākumu īstenošana saistīta ar tādiem turpmākiem aktiem kā jaunas individuālas atļaujas ražot elektroenerģiju rūpnieciskiem mērķiem piešķiršana vienai no attiecīgajām atomelektrostacijām, šajā ziņā nav noteicošais. Darbiem, kas cieši saistīti ar minētajiem pasākumiem, arī būtu jāveic šāds novērtējums pirms šo pašu pasākumu pieņemšanas, ja to veids un varbūtējā ietekme uz vidi un attiecīgām aizsargājamām teritorijām šajā posmā ir pietiekami identificējami.

Spriedums, 1996. gada 24. oktobris (plēnums), Kraaijeveld u.c. (C-72/95, [EU:C:1996:404](#))⁶

Vide – Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes novērtējums

Lietā *Kraaijeveld* Tiesa plenārsēdē norāda, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies izmantot plašu Direktīvas 85/337 piemērošanas jomas koncepciju.

Nederlandse Raad van State (Valsts padome, Nīderlande) tika celta prasība atcelt lēmumu, ar kuru apstiprināts zemes izmantošanas plāns, kas attiecas uz “zemes izmantošanas plānu daļēju pārskatīšanu saistībā ar dambju nostiprināšanu”. Šī zemes izmantošanas plāna mērķis bija atļaut veikt dambju nostiprināšanas darbus Nīderlandes pašvaldības teritorijā gar *Merwede* upi. Minētajiem darbiem ietekmes uz vidi novērtējums netika veikts.

Šajos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma uzdot prejudiciālu jautājumu par to, vai dambju nostiprināšanas darbi gar kuģojamiem ūdensceļiem ietilpst Direktīvas 85/337 II pielikuma 10. punkta e) apakšpunktā minētajā jēdzienā “kanalizācijas un plūdu novēršanas darbi”. Saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 2. punktu novērtējumam pakļauj to veidu projektus, kas uzskaitīti minētajā II pielikumā, ja dalībvalstis uzskata, ka to prasa šo projektu pazīmes.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka, lai arī Direktīvas 85/337 II pielikuma dažādu valodu versiju pārbaude nesniedz nepārprotamu atbildi uz uzdoto jautājumu, no šīs direktīvas teksta var secināt, ka tās piemērošanas joma ir plaša un tās mērķis ir ļoti plašs. No tā izriet, ka, pat ja šis precizējums neizriet no visām valodu versijām, direktīvas II pielikuma 10. punkta e) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver dambju nostiprināšanas

⁶ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta b) apakšpunkta i punktā. “Nepieciešamības veikt ietekmes uz vidi novērtējumu noteikšana”.

darbus – it īpaši tāpēc, ka šādiem darbiem var būt būtiska ietekme uz vidi direktīvas izpratnē.

Tāpat arī tikai no tā vien, ka direktīvā nav skaidri norādīti II pielikumā minētie projektu grozījumi, nevar secināt, ka tie neietilpst Direktīvas 85/337 piemērošanas jomā. Direktīvas ļoti plašais mērķis tiktu apdraudēts, ja kvalifikācijas “projektu grozījums” dēļ atsevišķus darbus vai būvdarbus varētu atbrīvot no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, lai gan to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ šiem darbiem vai būvdarbiem var būt būtiska ietekme uz vidi.

Tādējādi Direktīvas 85/337 II pielikuma 10. punkta e) apakšpunktā ietvertais jēdziens “kanalizācijas un plūdu novēršanas darbi” jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst ne tikai jauna dambja būvniecība, bet arī esoša dambja pārveidošana, kas iekļauj tā pārvietošanu, nostiprināšanu vai paplašināšanu un dambja aizstāšanu, būvējot jaunu dambi tā vietā, neatkarīgi no tā, vai jaunais dambis ir stiprāks vai platāks nekā iepriekšējais, vai arī šādu darbu kombinācija.

b) Projekti, kas neietilpst Direktīvas 85/337 un Direktīvas 2011/92 piemērošanas jomā

Spriedums, 1999. gada 16. septembris, WWF u.c. (C-435/97, [EU:C:1999:418](#))

Vide – Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes novērtējums

Atbildot uz *Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen* (Administratīvā tiesa, Bolcāno provinces neatkarīgā nodaļa, Itālija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizē Direktīvas 85/337 1. panta 4. punktā paredzētā izņēmuma tvērumu, ar kuru no direktīvas piemērošanas jomas izslēgti valsts aizsardzības mērķiem paredzētie projekti.

Pamatlietā iesniedzējtiesā tika celta prasība atcelt *Bolzano-St Jakob* lidostas pārstrukturēšanas projekta administratīvo atļauju. Šī projekta mērķis bija lidostu, kas kopš 1925./1926. gada tiek izmantota militārām vajadzībām un sporta aviācijas mērķiem un kas konkrētā laikposmā ar ierobežojumiem tika izmantota arī civilām vajadzībām, pārveidot par lidostu, kuru komerciāli var izmantot, lai veiktu regulārus lidojumus, kā arī čarterreisus un kravu pārvadājumu lidojumus.

Pamatojot atcelšanas prasību, prasītājas pamatlietā apgalvoja, ka šim pārstrukturēšanas projektam var būt būtiska ietekme uz vidi un tāpēc tam jāveic ietekmes uz vidi novērtējums Direktīvas 85/337 izpratnē.

Šajos apstākļos iesniedzējtiesa citastarp uzdeva prejudiciālo jautājumu, vai Direktīvas 85/337 1. panta 4. punkts jāinterpretē tādējādi, ka lidosta, kas vienlaikus var

kalpot gan civiliem, gan militāriem mērķiem, bet ko galvenokārt izmanto komerciālā nolūkā, ietilpst direktīvas piemērošanas jomā.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka Direktīvas 85/337 1. panta 4. punkts ievieš izņēmumu no vispārīgā noteikuma par iepriekšēju ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu tādiem projektiem, kas kalpo valsts aizsardzības mērķiem. Šāda izslēgšana, ar kuru tādējādi ir ieviests izņēmums no vispārīga noteikuma, ir jāinterpretē šauri. Tāpēc tikai projekti, kas galvenokārt paredzēti valsts aizsardzības mērķiem, var tikt izslēgti no novērtēšanas pienākuma.

Tiesa secina, ka direktīvas piemērošanas jomā ietilpst tādi projekti kā pamatlietā aplūkotais, kuru galvenais mērķis ir pārstrukturēt lidostu, lai tā būtu komerciāli izmantojama, pat ja šo lidostu var izmantot arī militārām vajadzībām.

2. Pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu būtiskas ietekmes uz vidi riska gadījumā

a) Projekti, kas rada būtiskas ietekmes uz vidi risku (I pielikums)

Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, (virspalāta) Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17, [EU:C:2019:622](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Espo konvencija – Orhūsas konvencija – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – Direktīva 92/43/EEK – 6. panta 3. punkts – Jēdziens “projekts” – Ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējums – 6. panta 4. punkts – Jēdziens “sevišķi svarīgas sabiedrības intereses” – Savvaļas putnu aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2011/92/ES – 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Jēdziens “projekts” – 2. panta 1. punkts – 4. panta 1. punkts – Ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta 4. punkts – Atbrīvojums no novērtējuma – Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas izmantošanas – Valsts tiesību akti, kuros paredzēta, pirmkārt, elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas apturētā atomelektrostacijā darbības atsākšana gandrīz pēc desmit gadiem, tādējādi pagarinot par desmit gadiem valsts likumdevēja sākotnēji noteikto tās darbības pārtraukšanas un ražošanas pārtraukšanas datumu, un, otrkārt, darbojošās atomelektrostācijas darbības un elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas pārtraukšanai šī paša likumdevēja sākotnēji paredzētā termiņa pagarināšana arī par desmit gadiem – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš ⁷, Tiesa atgādina, ka projektiem Direktīvas 2011/92 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē pirms to apstiprināšanas

⁷ Attiecībā uz strīda faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. I sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Jēdziens “projekts””. Šis spriedums minēts arī I sadaļas 2. punkta c) apakšpunktā “Atbrīvojumi no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu” un III sadaļas 1. punktā “Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2011/92”.

jāveic to ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu, ja tiem var būt būtiska ietekme uz vidi, it īpaši to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ.

Tomēr Direktīvas 2011/92 2. panta 1. punktā ir prasīts nevis tas, ka katram projektam, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, jāveic šajā direktīvā paredzētā novērtējuma procedūra, bet tas, ka šāda procedūra jāveic tikai projektiem, kas minēti šīs direktīvas 4. pantā, kurā norādīts uz direktīvas I un II pielikumā uzskaitītajiem projektiem.

Šajā ziņā no Direktīvas 2011/92 2. panta 1. punkta, lasot to kopsakarā ar 4. panta 1. punktu, izriet, ka projekti, uz kuriem attiecas šīs direktīvas I pielikums, pēc to rakstura rada būtiskas ietekmes uz vidi risku un tiem noteikti jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

b) Projekti, kas var radīt būtiskas ietekmes uz vidi risku (II pielikums)

i. Nepieciešamības veikt ietekmes uz vidi novērtējumu noteikšana

Spriedums, 1996. gada 24. oktobris (plēnums), Kraaijeveld u.c. (C-72/95, [EU:C:1996:404](#))

Vide – Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes novērtējums

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš⁸, Tiesa ir aicināta interpretēt arī Direktīvas 85/337 4. panta 2. punktu. Saskaņā ar šo tiesību normu to veidu projektus, kas uzskaitīti direktīvas II pielikumā, pakļauj novērtējumam, ja dalībvalstis uzskata, ka to prasa šo projektu pazīmes.

Šajā jautājumā Tiesa precizē, ka, lai gan Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta otrajā daļā dalībvalstīm ir ļauts noteikt konkrētus projektu veidus, kas pakļaujami novērtējumam, un noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kāda vajadzīga, lai noteiktu, kuri projekti ir jānovērtē, šādu rīcības brīvību ierobežo direktīvas 2. panta 1. punktā minētais pienākums veikt ietekmes novērtējumu projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi it īpaši to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ.

Tādējādi dalībvalsts, kas kritērijus un/vai limitus, lai noteiktu, kuriem projektiem jāveic novērtējums, nosaka tādā līmenī, ka praksē visi projekti, kas ietilpst kādā no II pielikumā uzskaitītajām kategorijām, jau iepriekš būtu atbrīvoti no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu, pārsniegtu direktīvas 2. panta 1. punktā un 4. panta 2. punktā paredzētās rīcības brīvības robežas, izņemot gadījumu, kad visus izslēgtos projektus, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, varētu uzskatīt par tādiem, kam nevar būt būtiska ietekme uz vidi.

⁸ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu "Jēdziens "projekts"".

Spriedums, 2013. gada 21. marts, Salzburger Flughafen (C-244/12, [EU:C:2013:203](#))

Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 85/337/EEK – 2. panta 1. punkts un 4. panta 2. punkts – II pielikumā minēti projekti – Lidostas infrastruktūras paplašināšanas darbi – Pārbaude atbilstoši limitiem vai kritērijiem – 4. panta 3. punkts – Atlases kritēriji – III pielikuma 2. punkta g) apakšpunkts – Blīvi apdzīvotas teritorijas

Spriedumā lietā *Kraaijeveld u.c.*⁹ paustās atziņas par Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta interpretāciju ir apstiprinātas un izvērstas spriedumā *Salzburger Flughafen*, kas attiecas uz jautājumu, vai tāds projekts kā šajā lietā aplūkotais Zalcburgas (Austrija) lidostas infrastruktūras paplašināšanas projekts jāpakļauj ietekmes uz vidi novērtējumam Direktīvas 85/337 izpratnē¹⁰.

Šajā ziņā Austrijas tiesību aktos, ar kuriem transponēta Direktīva 85/337, bija paredzēts, ka papildus dažiem grozījumiem saistībā ar pacelšanās un nolaišanās skrejceļiem, ietekmes uz vidi novērtējums izmaiņām lidostās jāveic tikai tad, ja ir sagaidāms reisu skaita pieaugums vismaz par 20 000 gadā.

Izskatot Zalcburgas lidostas operatora prasību par kompetentās administratīvās iestādes lēmumu, saskaņā ar kuru šī operatora iesniegtajam lidostas infrastruktūras paplašināšanas projektam jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) nolēma uzdot Tiesai jautājumu, vai Direktīvai 85/337 ir pretrunā iepriekš minētie Austrijas transponējošie tiesību akti.

Sniedzot apstiprinošu atbildi uz šo jautājumu, Tiesa atgādina – lai gan Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā dalībvalstīm ir piešķirta rīcības brīvība noteikt limitus vai kritērijus, lai noteiktu, vai tādām projektam kā šajā lietā aplūkotajam, kas ir viens no direktīvas II pielikumā uzskaitītajiem projektiem, jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, Austrija ir pārsniegusi šo rīcības brīvību, jo tāda limita – vismaz 20 000 reisu gadā – noteikšanas dēļ mazu vai vidēja izmēra lidostu infrastruktūras pārveides projektiem praksē nekad nebūtu jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējums, kaut arī nekādā ziņā nevar izslēgt, ka šādiem darbiem var būt ievērojama ietekme uz vidi.

Turklāt ar šādu limitu, kas paredzēts, lai izlemtu par nepieciešamību veikt tādu projektu, kādi ir pamatlietā, ietekmes uz vidi novērtējumu, Austrijas transponējošos valsts tiesību aktos, neraugoties uz Direktīvas 85/337 4. panta 3. punktā dalībvalstīm paredzēto pienākumu, ir ņemts vērā vienīgi projekta seku kvantitatīvais aspekts, ignorējot pārējos šīs direktīvas III pielikumā ietvertos atlases kritērijus, tostarp šī pielikuma 2. panta g) apakšpunktā ietverto kritēriju, proti, teritorijas, kuru skar projekts, apdzīvotības blīvumu.

⁹ Spriedums, 1996. gada 24. oktobris, *Kraaijeveld u.c.* (C-72/95, [EU:C:1996:404](#)).

¹⁰ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK (OV 1997, L 73, 5. lpp.).

ii. Lēmuma neveikt projekta novērtējumu pamatojums

Spriedums, 2009. gada 30. aprīlis, Mellor (C-75/08, [EU:C:2009:279](#))

Direktīva 85/337/EEK – Projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Pienākums publiskot lēmuma neveikt projekta novērtējumu pamatojumu

Izskatot *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Anglijas un Velsas Apelācijas tiesas Civiltiesību nodaļa, Apvienotā Karaliste) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizē, kā jāpamato kompetentās administratīvās iestādes lēmums neveikt ietekmes uz vidi novērtējumu projektam, uz kuru attiecas Direktīvas 85/337 II pielikums.

2006. gada oktobrī *Partnerships in Care* iesniedza lūgumu izsniegt būvatļauju, lai uzceltu vidējas drošības režīma slimnīcas struktūrvienību lauku teritorijā izvietotā zemes gabalā, kas atrodas Niderdeilas apgabalā ar īpaši skaistu ainavu ("*Nidderdale Area of Outstanding Natural Beauty*").

2006. gada 4. decembra vēstulē *Secretary of State for Communities and Local Government* (Kopienų un pašvaldību valsts ministrs; turpmāk tekstā – "*Secretary of State*") paziņoja lēmumu par to, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav jāveic. Viņš pamatoja lēmumu tādējādi, ka aplūkotais projekts ir "II pielikumā minētais projekts" un ka, ņemot vērā projekta raksturu, apjomu un atrašanās vietu, nav paredzams, ka tas būtiski ietekmēs vidi. Detalizētāki iemesli netika minēti.

Par šo *Secretary of State* lēmumu K. Melors cēla prasību, kuru *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments, Apvienotā Karaliste) noraidīja. Izskatot apelācijas sūdzību, iesniedzējtiesa nolēma uzdot prejudiciālus jautājumus, vai un, attiecīgā gadījumā, kā jāpamato lēmums neveikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar Direktīvu 85/337 ¹¹.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka Direktīvas 85/337 4. pants jāinterpretē tādējādi, ka tajā netiek prasīts, lai lēmumā, kurā secināts, ka minētās direktīvas II pielikumā ietvertam projektam nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, pašā būtu ietverti iemesli, kuru dēļ kompetentā iestāde ir nolēmusi, ka šāds novērtējums nav nepieciešams. Tomēr, ja ieinteresētā persona to lūdz, kompetentajai administratīvajai iestādei, atbildot uz iesniegto lūgumu, ir pienākums informēt šo personu par iemesliem, kuru dēļ šis lēmums ir ticis pieņemts, vai sniegt atbilstošo informāciju un dokumentāciju. Šis vēlāk sagatavotais paziņojums var būt pieņemts ne tikai tiešā attiecīgo iemeslu izklāstījuma veidā, bet tas var ietvert arī informācijas un attiecīgo dokumentu izsniegšanu atbilstoši iesniegtajam lūgumam.

¹¹ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

Turklāt Tiesa precizē, ka tad, ja dalībvalsts lēmumā nepiemērot Direktīvas 85/337 II pielikumā ietilpstošam projektam ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar minētās direktīvas 5.–10. pantu ir norādīti iemesli, kuri ir šī lēmuma pieņemšanas pamatā, šis lēmums uzskatāms par pietiekami pamatotu, ja tajā norādītie iemesli papildus tai informācijai, kas jau ir sniegta ieinteresētajām personām un vajadzības gadījumā papildināta ar nepieciešamo papildu informāciju, kura valsts kompetentajai iestādei jāsniedz pēc ieinteresēto personu lūguma, ļauj šīm personām izvērtēt prasības par šo lēmumu celšanas lietderīgumu.

c) Atbrīvojumi no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu

Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, (virspalāta) Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17, [EU:C:2019:622](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Espo konvencija – Orhūsas konvencija – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – Direktīva 92/43/EEK – 6. panta 3. punkts – Jēdziens “projekts” – Ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējums – 6. panta 4. punkts – Jēdziens “sevišķi svarīgas sabiedrības intereses” – Savvaļas putnu aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2011/92/ES – 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Jēdziens “projekts” – 2. panta 1. punkts – 4. panta 1. punkts – Ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta 4. punkts – Atbrīvojums no novērtējuma – Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas izmantošanas – Valsts tiesību akti, kuros paredzēta, pirmkārt, elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas apturētā atomelektrostacijā darbības atsākšana gandrīz pēc desmit gadiem, tādējādi pagarinot par desmit gadiem valsts likumdevēja sākotnēji noteikto tās darbības pārtraukšanas un ražošanas pārtraukšanas datumu, un, otrkārt, darbojošās atomelektrostācijas darbības un elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas pārtraukšanai šī paša likumdevēja sākotnēji paredzētā termiņa pagarināšana arī par desmit gadiem – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš ¹², Tiesa interpretē arī Direktīvas 2011/92 2. panta 4. punktu, ar ko dalībvalstīm izņēmuma gadījumos ir atļauts pilnībā vai daļēji nepakļaut konkrētu projektu šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem.

Šajā ziņā Tiesa precizē, ka saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis drīkst atbrīvot projektu, kas attiecas uz elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas atomelektrostacijā laikposma pagarināšanu, no ietekmes uz vidi novērtējuma, lai nodrošinātu savu elektroapgādes drošību, tikai tad, ja šī dalībvalsts citastarp pierāda, ka šīs elektroapgādes drošības risks ir pamatoti iespējams un ka attiecīgais projekts ir tik steidzams, ka šāda novērtējuma neveikšana ir attaisnojama. Šāda izņēmuma iespēja

¹² Attiecībā uz strīda faktisko un tiesisko apstākļu pamatojumu skat. I sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Jēdziens “projekts””. Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta a) apakšpunktā “Projekti, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi (I pielikums)” un III sadaļas 1. punktā “Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2011/92”.

tomēr neskar pienākumu veikt vides novērtējumu projektiem, kuriem tāpat kā pamatlietā aplūkotajam projektam ir pārrobežu ietekme.

3. Ietekmes novērtējuma tvērums

Spriedums, 2013. gada 14. marts, Leth (C-420/11, [EU:C:2013:166](#))

Vide – Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Šāda projekta atļaušana, ja nav atbilstoša novērtējuma – Šī novērtējuma mērķi – Nosacījumi tiesību uz zaudējumu atlīdzību pastāvēšanai – Privātpersonu ietveršana vai neietveršana aizsardzībā pret kaitējumu īpašumam

Atbildot uz *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizē ietekmes uz vidi novērtējuma tvērumu saskaņā ar Direktīvu 85/337¹³, ja attiecīgais projekts arī kaimiņiem rada būtiskus traucējumus.

Prasītājai pamatlietā *J. Leth* pieder māja Vīnes–Švehatas (Austrija) lidostas drošības zonā. Laikā, kamēr spēkā bija dažādas Direktīvas 85/337 redakcijas, šī lidosta tika pārveidota, veicot dažādus tās paplašināšanas pasākumus, bet neizvērtējot to ietekmi uz vidi, kā prasīts šajā direktīvā.

Austrijas tiesās *J. Leth* lūdz piedzīt no Austrijas valsts un Lejasaustrijas federālās zemes (Austrija) zaudējumu atlīdzību par viņas nekustamā īpašuma vērtības samazinājumu lidostas radītā trokšņa dēļ un prasību pamato, norādot, ka paplašināšanas projektu ietekme uz vidi bija jānovērtē atbilstoši Direktīvai 85/337.

Oberster Gerichtshof (Augstākā tiesa), kas izskata šo strīdu, it īpaši vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 85/337 3. pants jāinterpretē tādējādi, ka šajā pantā paredzētajā ietekmes uz vidi novērtējumā ietilpst attiecīgā projekta ietekmes uz materiālām vērtībām novērtējums.

Šajā ziņā Tiesa konstatē, ka atbilstoši Direktīvas 85/337 3. pantam jāizvērtē projekta tiešā un netiešā ietekme tostarp uz dzīvām būtnēm un materiālām vērtībām un saskaņā ar šī panta ceturto ievilkumu jāizvērtē arī ietekme uz šo faktoru mijiedarbību. Turklāt īpaši jāpārbauda projekta ietekme uz materiālo vērtību izmantojamību cilvēka vajadzībām.

No tā izriet, ka tādu projektu, kāds ir pamatlietā – kas var radīt papildu lidmašīnu troksni –, novērtējumā jāpārbauda šo projektu ietekme uz ēku lietojamību cilvēka vajadzībām. Tomēr no minētā 3. panta formulējuma nav secināma ietekmes uz vidi novērtējuma attiecināšana arī uz materiālajām vērtībām piemītošo vērtību un tā arī nebūtu atbilstoša Direktīvas 85/337 mērķim.

¹³ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1997. gada 3. marta Direktīvu 97/11/EK (OV 1997, L 73, 5. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

Tādējādi Tiesa secina, ka minētās direktīvas 3. pantā paredzētajā ietekmes uz vidi novērtējumā norāda, apraksta un izvērtē trokšņa tiešo un netiešo ietekmi uz cilvēku, kad tas lieto nekustamo īpašumu, ko skāris tāds projekts kā pamatlīdētā aplūkotais. Savukārt šis novērtējums neietver šāda projekta ietekmes uz materiālajām vērtībām piemēroto vērtību izvērtēšanu.

Spridums, 2022. gada 24. februāris, Namur-Est Environnement (C-463/20, [EU:C:2022:121](#))¹⁴

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu aizsardzība – Saikne starp Direktīvas 2011/92/ES 2. pantā minēto novērtēšanas un piekrišanas procedūru un valsts procedūru, kurā tiek atļauta atkāpe no Direktīvā 92/43/EEK paredzētajiem sugu aizsardzības pasākumiem – Jēdziens “piekrišana” – Sarežģīts lēmumu pieņemšanas process – Novērtēšanas pienākums – Piemērojamība “ratione materiae” – Procesuālā stadija, kurā jānodrošina sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā

Izskatot *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa skaidro ietekmes uz vidi novērtējuma tvērumu saskaņā ar Direktīvu 2011/92, ja attiecīgā projekta īstenošanai attīstītājam jāsaņem atļauja atkāpties no Direktīvā 92/43 paredzētajiem dzīvnieku un augu sugu aizsardzības pasākumiem.

2008. gada 4. novembrī sabiedrība *Sagrex SA* iesniedza Valonijas reģiona kompetentajai iestādei lūgumu piešķirt vispārēju atļauju projektam, kurā bija paredzēta Bosimē [*Bosimé*] (Beļģija) esoša un vairāk nekā 50 ha liela karjera ekspluatācijas atsākšana un ar to saistīto iekārtu ierīkošana, kā arī labiekārtošanas darbu veikšana, tostarp Mēzas [*Meuse*] upes krastā.

2010. gada 1. septembrī šī iestāde aicināja *Sagrex* iesniegt tai attiecīgā projekta grozījumu plānus un ietekmes uz vidi novērtējuma papildinājumu.

2016. gada 15. aprīlī *Sagrex* iesniedza Valonijas reģiona Vides un mežu dienesta ģenerālinspektoram lūgumu saistībā ar šo projektu atļaut atkāpi no dzīvnieku un augu sugu aizsardzības pasākumiem, kas paredzēti Beļģijas tiesību aktos, ar kuriem transponēta Direktīva 92/43. Ar 2016. gada 27. jūnija lēmumu par atkāpi ģenerālinspektors apmierināja šo lūgumu ar nosacījumu, ka *Sagrex* veic virkni riska mazināšanas pasākumu.

Trīs mēnešus vēlāk *Sagrex* iesniedza Valonijas reģiona kompetentajai iestādei grozījumu plānus un šā projekta novērtējuma papildinājumu, kas tai tika pieprasīts 2010. gada 1. septembrī. Ar 2017. gada 25. septembra rīkojumu Valonijas reģiona vides un teritorijas plānošanas ministrs tomēr atteicās izsniegt *Sagrex* pieprasīto vispārējo atļauju.

¹⁴ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 4. punkta b) apakšpunktā “Procesuālo apstākļu, kādos tiek veikts ietekmes novērtējums, noteikšana” un I sadaļas 5. punkta a) apakšpunkta ii. punktā “Sabiedrības dalība vairākos posmos iedalītajā lēmumu pieņemšanas procesā”.

Starplaikā biedrība *Namur-Est Environnement* iesniedza *Conseil d'État* (Valsts padome) prasību atcelt ģenerālinspektora 2016. gada 27. jūnija lēmumu par atkāpi. Prasības pieteikuma pamatojumam biedrība it īpaši norāda, ka šis lēmums par atkāpi ir uzskatāms par piekrišanu projekta attīstīšanai Direktīvas 2011/92 1. panta 2. punkta izpratnē, tādējādi pirms tā pieņemšanas jāveic ietekmes uz vidi novērtējums un jārīko ar to saistīta sabiedriska apspriešana, kas šajā gadījumā nav notikusi.

Šajos apstākļos *Conseil d'État* (Valsts padome) nolēma uzdot Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus arī par Direktīvas 2011/92 2. panta 1. punktā paredzēto pienākumu veikt novērtējumu un saņemt piekrišanu projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka no visiem Direktīvas 2011/92 noteikumiem izriet, ka lēmums par piekrišanu projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi, jāpieņem pēc tam, kad pabeigts visu minēto projektu novērtēšanas process. Šajā lēmumu pieņemšanas procesā, kurā piekrišana ir šī procesa noslēgums, kompetentajai iestādei pilnībā jāņem vērā ietekme, kāda uz vidi var būt projektiem, kuriem piemērojams Direktīvas 2011/92 2. panta 1. punktā paredzētais divkārsšais novērtēšanas un piekrišanas saņemšanas pienākums.

No tā izriet, ka īpašajā gadījumā, kad priekšnoteikums tāda projekta īstenošanai, uz kuru attiecas šis divkārsšais novērtēšanas un piekrišanas saņemšanas pienākums, ir tāds, ka attīstītājam jālūdz un jāsaņem atļauja atkāpties no valsts tiesību normās, ar kurām tiek nodrošināta Direktīvas 92/43 transponēšana, paredzētajiem dzīvnieku un augu sugu aizsardzības pasākumiem, un kad tādējādi šim projektam var būt ietekme uz šīm sugām, minētā projekta novērtējumam ir jāattiecas it īpaši uz šo ietekmi.

4. Vairākos posmos iedalītas atļaujas piešķiršanas procedūras

a) Brīdis, kurā jāveic ietekmes novērtējums

*Spriedums, 2004. gada 7. janvāris, Wells (C-201/02, [EU:C:2004:12](#))*¹⁵

Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Valsts pasākums, ar ko piešķir izrakteņu ieguves atļauju, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu – Direktīvu tiešā iedarbība – Trīspusējas attiecības

Spriedumā *Wells* Tiesa citastarp precizē, kurā brīdī jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 85/337, ja atļaujas piešķiršanas procedūrā ir vairāki posmi.

¹⁵ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 6. punkta a) apakšpunktā "Direktīvu tiešā vertikālā iedarbība un negatīva ietekme uz trešo personu tiesībām".

High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments (Administratīvo lietu palāta) Apvienotā Karaliste) iesniedza Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saistībā ar strīdu starp *D. Wells* un Apvienotās Karalistes iestādēm par *Conygar Quarry*, būvmateriālu ieguves karjera, kas atrodas viņas dzīvojamās mājas tuvumā, darbības pārņemšanu.

Šis karjers, kura ekspluatācija atļauta 1947. gadā, vairākus gadus vairs nebija darbojies, kad *D. Wells* 1984. gadā iegādājās savu māju. Tomēr pēc karjera īpašnieku lūguma kompetentā *Mineral Planning Authority* (par teritorijas plānošanu derīgo izrakteņu ieguves jomā atbildīgā iestāde, turpmāk tekstā – “*MPA*”) ar 1992. gada 24. augusta lēmumu reģistrēja iepriekšējo karjera izmantošanas atļauju, vienlaikus paziņojot, ka to var likumīgi izmantot tikai tad, ja iesniegts pieteikums par jaunu nosacījumu noteikšanu un ja šis pieteikums ir galīgi apmierināts.

Kad karjera īpašnieki iesniedza *MPA* pieteikumu noteikt jaunus izmantošanas nosacījumus, *MPA* ar 1994. gada 22. decembra lēmumu noteica stingrākus nosacījumus nekā tie, kurus ierosināja īpašnieki. Tādējādi pēdējie minētie izmantoja savas pārsūdzības tiesības, vēršoties pie *Secretary of State for Transport, Local Government and the Regions* (Transporta, pašvaldību un reģionu ministra; turpmāk tekstā – “*Secretary of State*”).

Ar 1997. gada 25. jūnija lēmumu *Secretary of State* noteica 54 izmantošanas nosacījumus, atstājot dažus nosacījumus *MPA* izvērtēšanai. Šos nosacījumus *MPA* apstiprināja ar 1999. gada 8. jūlija lēmumu.

Ne *Secretary of State*, ne *MPA* neizskatīja jautājumu par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar Direktīvu 85/337.

Ņemot vērā iepriekš minēto, *D. Wells* lūdza *Secretary of State* veikt atbilstošus pasākumus, proti, atsaukt vai grozīt izmantošanas atļauju, lai veiktu ietekmes uz vidi novērtējumu, kas atļaujas izsniegšanas procedūrā netika izstrādāts. Nesaņemusi atbildi uz šo lūgumu, viņa cēla prasību *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments (Administratīvo lietu palāta)), kas uzdeva Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus.

Šajos apstākļos Tiesa tostarp precizē, kad jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, ja atļaujas piešķiršanas procedūrā ir vairāki posmi, kā tas ir šajā lietā.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktu ietekmes uz vidi novērtējums jāveic, “pirms tiek dota piekrišana”. Atbilstoši minētās direktīvas pirmajam apsvērumam turklāt ir paredzēts, ka lēmuma pieņemšanas procesā kompetentā iestāde “iespējami drīz” ņem vērā attiecīgā projekta ietekmi uz vidi.

Tādējādi, ja valsts tiesību aktos paredzēts, ka atļaujas piešķiršanas procedūra norisinās vairākos posmos, no kuriem vienā pieņem galveno lēmumu, bet otrā – īstenošanas

lēmumu, ar kuru nevar pārsniegt galvenajā lēmumā noteikto kritēriju robežas, projekta varbūtējā ietekme uz vidi jākonstatē un jāizvērtē galvenā lēmuma pieņemšanas procedūras laikā. Tikai tad, ja šo ietekmi var konstatēt vienīgi īstenošanas lēmuma pieņemšanas laikā, ietekmes uz vidi izvērtējums jāveic šīs procedūras laikā.

b) Procesuālo nosacījumu noteikšana ietekmes novērtējuma veikšanai

Spriedums, 2022. gada 24. februāris, Namur-Est Environnement (C-463/20, [EU:C:2022:121](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu aizsardzība – Saikne starp Direktīvas 2011/92/ES 2. pantā minēto novērtēšanas un piekrišanas procedūru un valsts procedūru, kurā tiek atļauta atkāpe no Direktīvā 92/43/EEK paredzētajiem sugu aizsardzības pasākumiem – Jēdziens “piekrišana” – Sarežģīts lēmumu pieņemšanas process – Novērtēšanas pienākums – Piemērojamība “ratione materiae” – Procesuālā stadija, kurā jānodrošina sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš ¹⁶, Tiesa lemj arī par dalībvalstu rīcības brīvību paredzēt procesuālos nosacījumus, kādos tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2011/92, ja lēmumu pieņemšanas procesā ir vairāki posmi.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka Direktīvas 2011/92 2. panta 2. punktā ir tieši paredzēts, ka ietekmes uz vidi novērtējums var tikt iekļauts jau pastāvošajās valsts līmeņa procedūrās, kurās tiek sniegta piekrišana projekta attīstīšanai. No tā izriet, pirmkārt, ka minētais novērtējums nav obligāti jāveic īpaši šim mērķim izveidotā procedūrā, un, otrkārt, ka tas nav obligāti jāveic vienotā procedūrā.

Lai arī dalībvalstīm tādējādi ir rīcības brīvība, kas tām ļauj paredzēt procesuālos nosacījumus, kādos tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums, un sadalīt ar to saistītās dažādās kompetences starp vairākām iestādēm – tostarp, piešķirot katrai no tām lēmumu pieņemšanas pilnvaras šajā jomā –, šīs rīcības brīvības īstenošanai jāatbilst Direktīvā 2011/92 izvirzītajām prasībām un jānodrošina, ka tiek pilnībā ievēroti tajā izvirzītie mērķi. Tāpēc projekta ietekmes uz vidi novērtējumam katrā ziņā ir, pirmkārt, jābūt pilnīgam un, otrkārt, tas jāveic, pirms tiek pieņemts lēmums par piekrišanas sniegšanu šā projekta attīstīšanai.

Ņemot vērā pamatlietas īpatnības, Tiesa turklāt precizē, ka tad, ja dalībvalsts pilnvaras novērtēt daļu no projekta ietekmes uz vidi un pēc šā daļējā novērtējuma pabeigšanas pieņemt lēmumu tiek piešķirtas citai iestādei, nevis tai, kurai dalībvalsts ir piešķirusi

¹⁶ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. I sadaļas 3. punktu “Ietekmes novērtējuma tvērums”. Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 5. punkta a) apakšpunkta ii. punktā “Sabiedrības dalība vairākos posmos iedalītajā lēmumu pieņemšanas procesā”.

pilnvaras sniegt piekrišanu šā projekta attīstīšanai, šis lēmums noteikti jāpieņem, pirms tiek sniegta piekrišana minētā projekta attīstīšanai. Turklāt nedz daļējais novērtējums, nedz iepriekšējais lēmums nevar, pirmkārt, ietekmēt kopējo novērtējumu, kas iestādei, kuras kompetencē ir sniegt piekrišanu projekta attīstīšanai, katrā ziņā ir jāveic, un, otrkārt, lēmumu, kas pieņemts šā kopējā novērtējuma rezultātā.

5. Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesā

a) Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā

i. Noteikumi par sabiedrības informēšanu

Spriedums, 2019. gada 7. novembris, Flausch u.c. (C-280/18, [EU:C:2019:928](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesā – Termiņu prasības celšanai atskaites punkts

Atbildot uz *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome, Grieķija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizē noteikumus par sabiedrības informēšanu un dalību lēmumu pieņemšanā vides jomā saskaņā ar Direktīvu 2011/92.

Pamatlieta attiecas uz projektu tūrisma kompleksu izveidei Ijas [Ios] salā (Grieķija). Saskaņā ar valsts tiesību aktiem aicinājums ikvienai ieinteresētajai personai piedalīties šī projekta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā tika publicēts Siras [Syros] (Kiklādu [Cyclades] salu arhipelāgs, Grieķija) vietējā laikrakstā, kā arī Dienvidēģijas reģiona administrācijas birojā, kas izvietoti šajā pašā salā, kura atrodas 55 jūras jūdžu attālumā no Ijas salas, kurai ar to nav regulāru satiksmes savienojumu.

Gadu vēlāk vides, enerģētikas un tūrisma ministri pieņēma lēmumu, ar ko tika apstiprināts projekts tūrisma kompleksa izveidei. Šis lēmums tika publicēts valdības tīmekļvietnē *Diavgeia* un Vides ministrijas tīmekļvietnē.

Vairāk nekā 18 mēnešus pēc tā pieņemšanas vairāki nekustamā īpašuma īpašnieki Ijas salā un trīs vides aizsardzības apvienības cēla prasību atcelt šo apstiprinājuma lēmumu. Viņi apgalvo, ka par to uzzināja tikai pēc teritorijas labiekārtošanas darbu sākšanas.

Šajā ziņā iesniedzējtiesa precizē, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponēta Direktīva 2011/92, līdz elektroniskā vides reģistra ieviešanai šajā direktīvā prasītā sabiedrības dalība sākas pēc tam, kad paziņojums par minēto projektu tiek piestiprināts pie ziņojumu dēļa kompetentās iestādes mītnē, un pēc šī paziņojuma publicēšanas vietējā presē, kā arī pēc uzaicinājuma ikvienai ieinteresētajai personai iepazīties ar ietekmes uz vidi novērtējumu un paust par to viedokli.

Turklāt, lai celtu prasību atcelt tādus lēmumus kā lēmums par atļaujas piešķiršanu tūrisma kompleksa izbūvei Ijas salā, Grieķijas tiesiskajā regulējumā ir paredzēts 60 dienu termiņš, skaitot no šī lēmuma publicēšanas internetā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa nolēma uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus par to, vai sabiedrības dalības procedūra pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas atbilst Direktīvas 2011/92 prasībām un vai termiņš prasības atcelt šo lēmumu celšanai var sākties dienā, kad tas publicēts tīmekļvietnē.

Tiesa spriedumā vispirms konstatē, ka Direktīva 2011/92 dalībvalstīm ļauj paredzēt precīzus noteikumus par sabiedrības informēšanu un dalību lēmumu pieņemšanā vides jomā, tomēr ar nosacījumu, ka tie nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas iekšējās situācijas (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu Savienības tiesību sistēmas piešķirto tiesību izmantošanu (efektivitātes princips).

Attiecībā uz efektivitātes principu Tiesa atgādina, ka kompetentajām iestādēm jāpārlicinās, ka izmantotie informācijas kanāli var sasniegt attiecīgos sabiedrības locekļus, lai viņiem sniegtu atbilstošu iespēju tikt informētiem par plānotajām darbībām, lēmumu pieņemšanas procesu un iespējām piedalīties agrīnā procedūras posmā.

Šajā ziņā Tiesa uzskata, ka paziņojuma izvietošana reģionālās administratīvās iestādes atrašanās vietas telpās Siras salā, pat ja to papildināja publikācija šīs salas vietējā laikrakstā, nešķiet tāda, kas varēja atbilstoši veicināt attiecīgās sabiedrības informēšanu par nekustamā īpašuma projektu, kuru bija paredzēts īstenot citā salā, kas atrodas 55 jūras jūdžu attālumā.

Turpinājumā Tiesa norāda, ka nosacījumiem par piekļuvi dalības procedūras lietas materiāliem jābūt tādiem, kuri ļauj attiecīgajai sabiedrībai efektīvi īstenot savas tiesības, un tas nozīmē piekļuvi minētajiem lietas materiāliem atbilstoši vienkāršotiem nosacījumiem. Iesniedzējtiesai jānoskaidro, vai šādas prasības ir ievērotas pamatlietā, it īpaši, ņemot vērā pūles, kas attiecīgajai sabiedrībai jāpieliek, lai nokļūtu no Ijas salas uz Siras salu, kā arī iespējas, kuras bija sniegtas kompetentajām iestādēm, lai, pieliekot samērīgas pūles, nodrošinātu lietas materiālu pieejamību Ijas salā.

Visbeidzot Tiesa uzskata, ka Direktīva 2011/92 nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem tiek noteikts termiņš prasības celšanai, ko sāk skaitīt no brīža, kad tīmekļvietnē ir ievietots paziņojums par atļaujas piešķiršanu projektam, ja viņiem iepriekš nav bijis atbilstošas iespējas saņemt informāciju par atļaujas piešķiršanas procedūru saskaņā ar šīs direktīvas prasībām.

ii. Sabiedrības dalība vairākos posmos iedalītā lēmumu pieņemšanas procesā

Spriedums, 2022. gada 24. februāris, Namur-Est Environnement (C-463/20, [EU:C:2022:121](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu aizsardzība – Saikne starp Direktīvas 2011/92/ES 2. pantā minēto novērtēšanas un piekrišanas procedūru un valsts procedūru, kurā tiek atļauta atkāpe no Direktīvā 92/43/EEK paredzētajiem sugu aizsardzības pasākumiem – Jēdziens “piekrišana” – Sarežģīts lēmumu pieņemšanas process – Novērtēšanas pienākums – Piemērojamība “ratione materiae” – Procesuālā stadija, kurā jānodrošina sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā

Šajā lietā, kuras faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš¹⁷, iesniedzējtiesa uzdeva Tiesai jautājumu arī par sabiedrības dalību saskaņā ar Direktīvu 2011/92 sarežģītā lēmumu pieņemšanas procesā, ko raksturo tas, ka attiecīgajai iestādei šāda procesa iepriekšējā posmā vai starpposmā jāizvērtē tikai daļa no attiecīgā projekta ietekmes uz vidi.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka Direktīvas 2011/92 6. un 8. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums veikt vajadzīgos pasākumus, lai procesā, kurā notiek tādu projektu novērtēšana un piekrišanas sniegšana to attīstīšanai, uz kuriem attiecas šī direktīva, tiktu nodrošināta sabiedrības līdzdalība, kura atbilst noteiktam prasību kopumam. Šajā ziņā minētajos pantos ir prasīts, lai sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanas procesā notiktu agrīnā stadijā, lai tā būtu efektīva un lai šo līdzdalības rezultātu kompetentā iestāde ņemtu vērā, pieņemot lēmumu sniegt vai nesniegt piekrišanu attiecīgā projekta attīstīšanai.

Tomēr šīs dažādās prasības var būt grūtāk savietojamas sarežģītā lēmumu pieņemšanas procesā, it īpaši gadījumā, ja attiecīgajai iestādei šāda lēmumu pieņemšanas procesa iepriekšējā posmā vai starpposmā jāizvērtē tikai daļa no attiecīgā projekta ietekmes uz vidi.

Tādējādi Tiesa norāda, ka šādā gadījumā prasība par sabiedrības agrīnu piedalīšanos lēmumu pieņemšanas procesā jāinterpretē un jāpiemēro veidā, kas ir saderīgs ar tikpat būtisko prasību par sabiedrības efektīvu līdzdalību šajā procesā.

No tā izriet, ka tādā sarežģītā lēmuma pieņemšanas procesā, kuru aprakstījusi iesniedzējtiesa, Direktīvas 2011/92 6. pantā paredzētā prasība par sabiedrības agrīnu līdzdalību lēmumu pieņemšanā neliek pieņemt iepriekšēju lēmumu par attiecīgā projekta ietekmes uz vidi novērtējuma daļu, uz kuru attiecas šī līdzdalība, ja tiek nodrošināts, ka šī līdzdalība ir efektīva procesa gaitā. Šī efektivitātes prasība nozīmē, ka, pirmkārt, līdzdalībai jānotiek, pirms tiek pieņemts kompetentās iestādes lēmums sniegt piekrišanu šī projekta attīstīšanai, otrkārt, sabiedrībai ir jābūt iespējai lietderīgi un

¹⁷ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. I sadaļas 3. punktu “Ietekmes novērtējuma tvērums”. Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 4. punkta b) apakšpunktā “Procesuālo apstākļu, kādos tiek veikts ietekmes novērtējums, noteikšana”.

pilnībā paust nostāju par visu minētā projekta ietekmi uz vidi un, treškārt, iestādei, kuras kompetencē ir sniegt piekrišanu šāda projekta attīstīšanai, ir iespējams pilnībā ņemt vērā minēto līdzdalību.

b) Iespēja vērsties tiesā

i. Dalībvalstu pienākumi

Spriedums, 2015. gada 15. oktobris, Komisija/Vācija (C-137/14, [EU:C:2015:683](#))

Valsts pienākumu neizpilde – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – 11. pants – Direktīva 2010/75/ES – Rūpnieciskās emisijas (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) – 25. pants – Iespēja vērsties tiesā – Neatbilstošs valsts procesuālais regulējums

Eiropas Komisija 2014. gadā pret Vāciju cēla prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi par to, ka tā tostarp nebija ievērojusi Direktīvas 2011/92 11. pantā paredzētos pienākumus ¹⁸.

Kā noteikts šīs tiesību normas pirmajā punktā, dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem, kuri ir pietiekami ieinteresēti celt prasību vai kuri atsaucas uz tiesību aizskārumu, ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums, ir iespēja ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības materiālo vai procesuālo likumību, uz kuru attiecas Direktīvas 2011/92 noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

Šajā ziņā Komisija citastarp pārmeta Vācijai, ka tā nav izpildījusi šajā tiesību normā noteiktos pienākumus, ierobežojot:

- 1) situācijas, kad procesuālo noteikumu pārkāpuma dēļ var lūgt atcelt administratīvu lēmumu, uz kuru attiecas Direktīva 2011/92, un
- 2) tiesības celt prasību un tiesas pārbaudes apmēru ar iebildumiem, kas radušies administratīvā procesa laikā.

Apmierinājusi šos iebildumus, Tiesa norāda, pirmkārt, ka Direktīvas 2011/92 11. pantam ir pretrunā tas, ka dalībvalstis ierobežo šī panta transponējošo tiesību normu piemērojamību tikai ar gadījumu, kurā lēmuma likumība tiek apstrīdēta sakarā ar to, ka

¹⁸ Šajā prasībā sakarā ar valsts pienākumu neizpildi Komisija atsaucas arī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV 2010, L 334, 17. lpp.) 25. panta pārkāpumu.

vides novērtējums nav veikts, neattiecinot to uz gadījumu, kurā šāds novērtējums ir veikts, bet – pieļaujot procesuāla noteikuma pārkāpumu.

Turklāt Vācija nav izpildījusi arī šajā pantā tai noteiktos pienākumus, ierobežojot lēmumu atcelšanu procesuāla pārkāpuma dēļ ar ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnēja izvērtējuma neesamību un gadījumiem, kad prasītājs pierāda, ka šim procesuāla noteikuma pārkāpumam ir cēloņsakarība ar lēmuma rezultātu. Proti, šāds ierobežojums pārlieku apgrūtina Direktīvas 2011/92 11. pantā norādīto tiesību celt prasību īstenošanu un apdraud šīs direktīvas mērķi sniegt attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem plašas iespējas vērsties tiesā.

Otrkārt, Tiesa konstatē, ka Direktīvas 2011/92 11. pantam ir pretrunā tiesību celt prasību un tiesas pārbaudes apjoma ierobežošana saskaņā ar valsts tiesībām ar iebildumiem, kas noteiktajā termiņā jau ir izteikti administratīvajā procesā, kurā pieņemts lēmums, kas ir prasības priekšmets.

Šajā ziņā Tiesa precizē, ka, lai arī Direktīvas 2011/92 11. panta 4. punktā netiek izslēgts, ka pieteikums administratīvajā iestādē jāiesniedz pirms prasības tiesā, un netiek liegts valsts tiesībās paredzēt pienākumu prasītājam izsmelt visus administratīvos tiesību aizsardzības līdzekļus, pirms viņam tiek atļauts celt prasību tiesā, šī Savienības tiesību norma tomēr neļauj ierobežot pamatus, kurus šis prasītājs var izvirzīt prasības tiesā pamatojumam.

Turklāt šādu prasītājam noteiktu ierobežojumu saistībā ar pamatiem, ko viņam atļauts izvirzīt tiesā, kurai jāizskata ar viņu saistītā administratīvā lēmuma tiesiskums, nevar pamatot apsvērumi, kas izriet no tiesiskās noteiktības principa ievērošanas. Nav pierādīts, ka pārbaude tiesā pilnā apmērā saistībā ar minētā lēmuma pamatotību apdraudētu šo principu.

Turklāt attiecībā uz administratīvo procesu efektivitāti, lai gan ir tiesa – tas, ka pamats pirmo reizi tiek izvirzīts prasībā tiesā, atsevišķos gadījumos var radīt šķēršļus šī procesa labai norisei – Direktīvas 2011/92 11. panta mērķis ir ne tikai garantēt attiecīgajai personai pēc iespējas plašāku piekļuvi pārbaudei tiesā, bet arī ļaut, lai šī pārbaude attiektos uz apstrīdētā lēmuma tiesiskumu kopumā – pēc būtības vai saskaņā ar procesuālajām normām.

Šajos apstākļos Tiesa uzsver, ka valsts likumdevējs tomēr ir tiesīgs paredzēt īpašus procesuālos noteikumus – piemēram, argumenta, kurš norādīts ļaunprātīgi vai ļaunticīgi, nepieņemamību –, kas uzskatāmi par pienācīgiem mehānismiem tiesvedības tiesā efektivitātes nodrošināšanai.

ii. Privātpersonu celto prasību pieņemamība

Spridums, 2015. gada 16. aprīlis, Gruber (C-570/13, [EU:C:2015:231](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Tirdzniecības centra būvniecība – Administratīvā lēmuma neveikt ietekmes uz vidi novērtējumu saistošais spēks – Sabiedrības līdzdalības neesamība

Izskatot *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa konstatē, ka Direktīva 2011/92 nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem kaimiņi, uz kuriem attiecas tirdzniecības centra būvniecības un ekspluatācijas projekts, nevar vērsties nedz pret lēmumu, ka šim projektam nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, nedz pret projektam piešķirto atļauju, apgalvojot, ka tam šāds novērtējums ir jāveic.

2012. gada februārī *Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten* (Karintijas Neatkarīgais administratīvais senāts, Austrija) piešķīra atļauju būvēt un ekspluatēt tirdzniecības centru Klāgenfurtē pie Verterzē [*Klagenfurt am Wörthersee*] (Austrija) uz zemes gabala, kas robežojas ar *K. Gruber* piederošu zemes īpašumu. Saskaņā ar Karintijas federālās zemes valdības 2010. gada 21. jūlija lēmumu pirms šīs atļaujas piešķiršanas ietekmes uz vidi novērtējums netika veikts.

K. Gruber cēla *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) prasību atcelt šo lēmumu par atļaujas piešķiršanu, pamatojot it īpaši ar to, ka pirms šādas atļaujas piešķiršanas bija jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Šīs prasības pamatojumam viņa atsaucās uz tā Karintijas federālās zemes valdības lēmuma prettiesiskumu, ar ko šī valdība nolēma, ka attiecīgajam projektam ietekmes uz vidi novērtējums nav jāveic.

Šajā ziņā *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) precizē, ka saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem tādiem kaimiņiem kā *K. Gruber* nav nedz tiesību tieši celt prasību par lēmumu saistībā ar vajadzību veikt attiecīgā būvniecības un ekspluatācijas projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, nedz arī tiesību apstrīdēt šo lēmumu, ceļot iespējamo prasību par lēmumu piešķirt atļauju minētajam projektam.

Šādos apstākļos šī tiesa nolēma uzdot Tiesai jautājumu, vai šāds valsts tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Direktīvu 2011/92.

Šajā ziņā Tiesa, pirmkārt, atgādina, ka atbilstoši šīs direktīvas 11. panta 1. punktam dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar to tiesību sistēmu tiem “attiecīgās sabiedrības” daļas locekļiem 1. panta 2. punkta izpratnē, kuri ir “pietiekami ieinteresēti” vai – ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums – kuru “tiesības ir aizskartas”, ir iespēja celt prasību par lēmumiem, darbībām vai bezdarbību, uz kuriem attiecas Direktīvas 2011/92 tiesību normas, lai apstrīdētu to materiālo vai procesuālo likumību.

Otrkārt, Tiesa norāda, ka, tā kā dalībvalstīm ir ievērojama rīcības brīvība noteikt gan to, kas ir "pietiekama ieinteresētība, lai celtu prasību", gan – "tiesību aizskārums", minēto rīcības brīvību ierobežo pienākums ievērot mērķi attiecīgajai sabiedrības daļai nodrošināt plašu pieejamību tiesai. Šajā ziņā valsts likumdevējs it īpaši var ierobežot tiesības, kuru pārkāpuma gadījumā indivīds var celt prasību tiesā par Direktīvas 2011/92 11. pantā paredzētajiem lēmumiem, darbību vai bezdarbību, attiecinot to tikai uz subjektīvām publiskām tiesībām, taču šī panta normas par to sabiedrības locekļu tiesībām celt prasību, uz kuriem attiecas šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpstoši lēmumi, darbība vai bezdarbība, nevar tikt interpretētas šauri.

No tā izriet, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru ļoti liela skaita privātpersonu, tostarp it īpaši "kaimiņiem", kuri, iespējams, atbilst Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ir liegtas tiesības celt prasību par lēmumiem, ar kuriem ir konstatēta nepieciešamība veikt projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, nav saderīgs ar šo direktīvu.

iii. Vides aizsardzības apvienību celto prasību pieņemamība

Spridums, 2009. gada 15. oktobris, Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening (C-263/08, [EU:C:2009:631](#))

Direktīva 85/337/EEK – Sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanā saistībā ar vides jautājumiem – Tiesības celt prasību par lēmumu par tādu projektu saskaņošanu, kas var būtiski ietekmēt vidi

Spridumā *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening* Tiesa konstatē, ka Direktīvas 85/337 ¹⁹ 10.a pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tiesības celt prasību par lēmumiem saistībā ar darbībām, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, ir nodrošinātas tikai tām vides aizsardzības organizācijām, kurās ir vismaz 2000 biedru.

Pamatlietā Stokholmas pašvaldība (Zviedrija) noslēdza līgumu par apmēram vienu kilometru gara tuneļa izbūvi caur uzkalniem, lai augstsprieguma gaisvadu kabeļu līniju aizvietotu ar kabeļiem, kas izvilkti caur tuneli.

Pamatojoties uz veikto pārbaudi par ietekmes uz vidi novērtējumu attiecībā uz projektu, Stokholmas lēnes reģionālā pārvalde secināja, ka tam var būt būtiska ietekme uz vidi.

Tā kā kompetentā iestāde tomēr bija piešķirusi atļauju darbu veikšanai, vides aizsardzības apvienība pārsūdzēja šo lēmumu par atļaujas piešķiršanu. Tomēr šī prasība

¹⁹ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs) (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

tika atzīta par nepieņemamu, pamatojoties uz to, ka prasītāja apvienība neatbilst valsts tiesību aktos paredzētajam nosacījumam, ka tajā ir jābūt vismaz 2000 biedriem.

Högsta domstolen (Augstākā tiesa, Zviedrija), kurā tika iesniegta apelācijas sūdzība par šī nolēmuma nepieņemamību, nolēma uzdot Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus, tai skaitā jautājumu par to, vai Direktīva 85/337 ļauj dalībvalstīm paredzēt, ka maza izmēra vides aizsardzības apvienībām nav tiesību apstrīdēt lēmumu, kurš attiecas uz darbību, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka no Direktīvas 85/337 izriet, ka tā nošķir, pirmkārt, sabiedrības daļu, kuru skar kāda tās piemērošanas jomā vispārīgi ietilpstoša darbība, un, otrkārt, attiecīgās sabiedrības daļas iekšienē tādu fizisku vai juridisku personu apakš kategoriju, kurām, ņemot vērā to īpašo nostāju attiecībā pret attiecīgo darbību, saskaņā ar minētās direktīvas 10.a pantu, ir jāatzīst tiesības apstrīdēt darbību saskaņojošo lēmumu.

Lai arī tiesa, ka pēdējais minētais pants ļauj valstu likumdevējiem noteikt nosacījumus, kurus var prasīt izpildīt, lai nevalstiska organizācija, kas cīnās par vides aizsardzību, kā apvienība varētu izmantot tiesības celt prasību, šādi noteiktajās valsts tiesību normās, pirmkārt, jānodrošina "plašas iespējas vērsties tiesā" un, otrkārt, Direktīvas 85/337 noteikumiem par tiesībām vērsties tiesā jāpiešķir to lietderīgā iedarbība. Tādējādi šīm valsts tiesību normām nebūtu jārada risks pilnībā izsmelt to Savienības tiesību normu piemērojamību, saskaņā ar kurām tiem, kas ir pietiekami ieinteresēti apstrīdēt kādu projektu, un tiem, kuru tiesības tas apdraud, tostarp vides aizsardzības organizācijām, ir jābūt tiesībām vērsties kompetentajās tiesās.

Norādījusi, ka Zviedrijas valdība atzina, ka tikai divās vides aizsardzības organizācijās ir vismaz 2000 biedru, Tiesa tādējādi secina, ka Direktīvas 85/337 10.a pants aizliedz tādu Zviedrijas tiesiskā regulējuma normu, ar kuru tiesības celt prasību par lēmumu par darbību, kas ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, ir nodrošinātas tikai tām vides aizsardzības organizācijām, kurās ir vismaz 2000 biedru.

Spriedums, 2011. gada 12. maijs, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, [EU:C:2011:289](#))

*Direktīva 85/337/EEK – Ietekmes uz vidi novērtējums – Orhūsas konvencija –
Direktīva 2003/35/EK – Iespēja vērsties tiesā – Nevalstiskās vides aizsardzības organizācijas*

Atbildot uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa papildus precizē vides aizsardzības apvienību tiesības celt prasību saskaņā ar Direktīvu 85/337²⁰.

Pamatlieta attiecas uz akmeņogļu spēkstacijas ierīkošanu un ekspluatāciju Līnenē [*Lünen*] (Vācija), saistībā ar kuru tika veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Šajā procedūrā

²⁰ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs) (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

kompetentā iestāde sniedza iepriekšēju atzinumu un piešķīra daļēju atļauju projekta īstenošanai, konstatējot, ka pret projektu nav juridisku iebildumu.

2008. gada jūnijā vides NVO, zināma kā *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen e.V.* (Vācijas organizācijas "Zemes draugi" Ziemeļreinas-Vestfālenes nodaļa, turpmāk tekstā – "*BUND*"), vērsās *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas-Vestfālenes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) un lūdza atcelt iepriekšēju atzinumu par attiecīgo projektu un tam piešķirto daļējo atļauju. Tā tostarp atsaucās uz tiesību normu, ar kurām transponēta Direktīva 92/43, pārkāpumu.

Šī tiesa nosprieda, ka *BUND* nav tiesību celt šo atcelšanas prasību, jo nav noticis tās būtisku individuālo tiesību aizskārums, kas tiek prasīts Vācijas tiesību normās attiecībā uz *locus standi*. Tomēr minētā tiesa šaubās, vai Vācijas tiesību aktos noteiktā prasība par vides NVO tiesību aizskārumu šādā nozīmē pati par sevi atbilst Savienības tiesībām, it īpaši Direktīvas 85/337 10.a pantam.

Atbildot uz šiem jautājumiem, Tiesa atgādina, ka Direktīvas 85/337 10.a panta pirmajā daļā paredzēts, ka par šīs direktīvas tiesību normās par sabiedrības dalību minētajiem lēmumiem, darbību vai bezdarbību ir jāspēj celt prasību tiesā, lai "apstrīdētu [...] materiālo vai procesuālo likumību", nekādā veidā neierobežojot pamatus, kas var tikt izvirzīti šādas prasības pamatošanai.

Attiecībā uz prasību pieņemamības nosacījumiem šajā tiesību normā ir paredzētas divas iespējas: prasība var būt pieņemama tad, ja ir "pietiekam[a] [interese celt prasību]" vai ja prasītājs apgalvo, ka "[ir aizskartas viņa tiesības]", atbilstoši tam, kurš no nosacījumiem ir paredzēts valsts tiesību aktā. Turpinājumā Direktīvas 85/337 10.a panta trešās daļas pirmajā teikumā ir precizēts, ka dalībvalstīm jānosaka, kas tieši ir uzskatāms par tiesību aizskārumu atbilstoši mērķim – attiecīgajai sabiedrības daļai nodrošināt "plašu iespēju vērsties tiesā".

Runājot par prasībām, kuras cēlušas vides aizsardzības asociācijas, Direktīvas 85/337 10.a panta trešās daļas otrajā un trešajā teikumā piebilsts, ka šajā ziņā šīs asociācijas jāuzskata par tādām, kurām ir vai nu pietiekama interese celt prasību, vai arī tiesības, kas var tikt aizskartas, atbilstoši tam, kurš no šiem pieņemamības nosacījumiem ir paredzēts valsts tiesību aktā.

Saistībā ar šo tiesisko regulējumu Tiesa nosprieda: kaut arī valsts likumdevējs tiesības – kuru pārkāpuma gadījumā indivīds var celt prasību tiesā par kādu no Direktīvas 85/337 10.a pantā paredzētajiem aktiem, lēmumiem vai bezdarbību – var ierobežot ar subjektīvām publiskām tiesībām, šāds ierobežojums nevar tikt piemērots attiecībā uz vides aizsardzības asociācijām, ievērojot Direktīvas 85/337 10.a panta trešās daļas pēdējā teikumā paredzētos mērķus.

Ja, kā izriet no šīs tiesību normas, šīm asociācijām ir jābūt iespējai atsaukties uz tām pašām tiesībām, uz kurām atsaucas indivīdi, tas būtu pretēji mērķim nodrošināt

attiecīgajai sabiedrības daļai plašu iespēju vērsties tiesā, no vienas puses, kā arī efektivitātes principam, no otras puses, ja arī minētās asociācijas nevarētu atsaukties uz Savienības tiesību normu vides jomā pārkāpumu tikai tāpēc vien, ka tās aizsargā sabiedrības intereses. Proti, kā izriet no pamatlietas, tas šīm asociācijām lielā mērā atņemtu iespēju kontrolēt no šīm tiesībām izrietošo tiesību normu ievērošanu, kas lielākoties ir sabiedrības interesēs, nevis tikai privātpersonu individuālo interešu aizsardzībai.

Tāpēc Tiesa secina, ka Direktīvas 85/337 10.a pants nepieļauj tādu tiesību aktu, kas šīs direktīvas 1. panta 2. punktā paredzētajām nevalstiskajām organizācijām, kuras darbojas vides aizsardzības jomā, liedz iespēju vērsties tiesā – ceļot prasību par lēmumu atļaut projektus, kuriem var būt “nozīmīga ekoloģiska ietekme” Direktīvas 85/337 1. panta 1. punkta izpratnē, – sakarā ar tādas tiesību normas pārkāpumu, kura izriet no Savienības tiesībām un kuras mērķis ir vides aizsardzība, jo ar šo normu tiek aizsargātas tikai sabiedrības, nevis indivīdu intereses.

iv. Prasība par ne pārmērīgi dārgām izmaksām

a. Tvērums

Spriedums, 2018. gada 15. marts, North East Pylon Pressure Campaign un Sheehy (C-470/16, EU:C:2018:185)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2011/92/ES – Attiecīgās sabiedrības locekļu tiesības celt prasību – Priekšlaicīga prasība – Izmaksu, kas nav pārmērīgas, un lēmumu, darbības vai bezdarbības, uz ko attiecas direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību, jēdziens – Orhūsas konvencijas piemērojamība

Tiesa, kurai iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, lemj par Direktīvā 2011/92 un Orhūsas konvencijā²¹ paredzētās prasības par tiesāšanās vides jomā izmaksām, kas “nav pārmērīgi dārgas”, piemērošanas jomu.

2015. gadā *EirGrid plc*, Īrijas valstij piederošs elektroenerģijas pārvades uzņēmums, lūdza atļauju būvēt aptuveni 300 elektrības stabus ar augstsprieguma kabeļiem, lai savienotu Īrijas un Ziemeļīrijas elektrotīklus un nodrošinātu uzticamu energoapgādi visā salā. Pēc oficiāla pieteikuma attīstības piekrišanai un ietekmes uz vidi novērtējuma iesniegšanas *An Bord Pleanála* (Īrijas iestāde pārsūdzību teritorijas plānošanas jomā izskatīšanai) 2016. gada 7. martā rīkoja mutisku uzklaušīšanu.

²¹ Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Orhūsas konvencija”).

2016. gada 4. martā zemes īpašnieks un lobiju grupa lūdza atļauju celt prasību, lai apstrīdētu attīstības atļaujas piešķiršanas procedūru. Tomēr *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) atteicās piešķirt lūgto atļauju, pamatojoties uz to, ka prasība bija priekšlaicīga.

Runājot par tiesāšanās izdevumu noteikšanu, pusēm ir domstarpības par izdevumu sadali saistībā ar atļaujas ierosināt tiesas pārbaudes tiesvedību procesu, šo izdevumu apmēram pārsniedzot 500 000 EUR. Šajos apstākļos *High Court* (Augstā tiesa) nolēma uzdot Tiesai jautājumu par Īrijas tiesību saderību ar Direktīvas 2011/92 normām un Orhūsas konvencijas normām, kurās ietverta prasība par to, ka noteiktu juridiskās pārskatīšanas procedūru izmaksas nedrīkst būt pārmērīgas.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka Direktīvas 2011/92 11. panta 4. punktā paredzētais noteikums par izmaksām, kas nedrīkst būt pārmērīgas, attiecas uz visiem finanšu izdevumiem saistībā ar dalību šādās procedūrās. No tā izriet, ka šī prasība jāinterpretē tādējādi, ka tā ir piemērojama tādai procedūrai dalībvalsts tiesā kā pamatlietā, kurā tiek noteikts, vai attīstības atļaujas piešķiršanas procedūrā var tikt atļauts celt prasību, un tas tā ir vēl jo vairāk tad, ja šī dalībvalsts nav noteikusi, kādā stadijā prasība var tikt celta.

Turklāt Tiesa norāda, ka tad, ja prasītājs vienlaikus izvirza gan pamatus, kas balstīti uz noteikumu par sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā saistībā ar vides jautājumiem neievērošanu, gan pamatus par citu noteikumu neievērošanu, prasība par izmaksām, kuras nav pārmērīgas, ir piemērojama tikai izdevumiem, kas saistīti ar to prasības daļu, kura balstīta uz noteikumu par sabiedrības līdzdalību neievērošanu. Šādā gadījumā valsts tiesai ir *ex æquo et bono* un atbilstoši piemērojamai valsts procesuālajai kārtībai jānodala ar katru no šiem argumentācijas veidiem saistītie izdevumi, lai nodrošinātu, ka pārmērīgu izmaksu aizliegums tiek attiecināts uz to prasības daļu, kura balstīta uz noteikumiem par sabiedrības līdzdalību.

Šajos apstākļos Tiesa precizē, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. un 4. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tā pati prasība attiecas uz to prasības daļu, kurai Direktīva 2011/92 nav piemērojama, ciktāl prasītājs ar to cenšas panākt, lai tiek ievērotas valsts vides tiesības. Lai arī šīm tiesību normām nav tiešas iedarbības, valsts tiesai ir jāsniedz tāda valsts procesuālo tiesību interpretācija, kura, cik vien iespējams, ir ar tām saderīga.

Visbeidzot Tiesa uzsver, ka dalībvalsts nevar atkāpties no Orhūsas konvencijā un Direktīvā 2011/92 noteiktās prasības, ka izmaksas nedrīkst būt pārmērīgas, ja celtā prasība tiek uzskatīta par nenožīmīgu vai ļaunprātīgu, vai tad, ja nepastāv saikne starp apgalvoto valsts vides tiesību pārkāpumu un kaitējumu videi. Tomēr valsts tiesa drīkst ņemt vērā tādus faktorus kā tostarp prasības izredzes uz sekmīgu iznākumu vai tās nenožīmīgo vai ļaunprātīgo raksturu, ar nosacījumu, ka prasītajam piespriesto izdevumu apmērs nav nesaprātīgi augsts.

b. Vērtējuma kritēriji

Spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, Edwards un Pallikaropoulos (C-260/11, [EU:C:2013:221](#))

Vide – Orhūsas konvencija – Direktīva 85/337/EEK – Direktīva 2003/35/EK – 10.a pants – Direktīva 96/61/EK – 15.a pants – iespēja vērsties tiesā saistībā ar vides jautājumiem – Tiesvedības, kas “nav pārmērīgi dārga”, jēdziens

Atbildot uz *Supreme Court of the United Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizē kritērijus, lai novērtētu prasību par “ne pārmērīgi dārgām” tiesvedību izmaksām vides jomā, kā paredzēts Direktīvas 85/337²² 10.a panta piektajā daļā, kā arī Direktīvas 96/61²³ 15.a panta piektajā daļā.

Noraidījusi apelācijas tiesvedībā iesniegto sūdzību vides jomā, iesniedzējtiesa jautāja Tiesai, kā tai šajā lietā jāpiemēro iepriekš minētā prasība par “ne pārmērīgi dārgām izmaksām”, ņemot vērā ievērojamos riskus saistībā ar tiesāšanās izdevumiem, kas radušies apelācijas sūdzības iesniedzējai saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka Direktīvas 85/337 10.a panta piektajā daļā un Direktīvas 96/61 15.a panta piektajā daļā paredzētā prasība, ka procedūras nedrīkst būt pārmērīgi dārgas, nozīmē, ka tajās minētās personas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt šo pantu piemērošanas jomā ietilpstošas procedūras tiesu iestādēs ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ. Kad valsts tiesai vides lietā jālemj par tiesvedības izdevumu segšanas piespriešanu personai, kurai, kā prasītājai, spriedums ir nelabvēlīgs, vai, vispārīgāk, ja tai, kā tas var būt Apvienotās Karalistes tiesās, sākotnējās tiesvedības stadijās jāsniedz nostāja par atlīdzināmo tiesvedības izdevumu apmēra iespējamo ierobežošanu, tai ir jānodrošina šīs prasības ievērošana, ņemot vērā gan personas, kura vēlas panākt savu tiesību aizsardzību, intereses, gan arī vispārējās intereses, kas saistītas ar vides aizsardzību.

Šajā vērtējumā valsts tiesa nedrīkst pamatoties vienīgi uz ieinteresētās personas ekonomisko situāciju, bet tai jāveic arī izdevumu apmēra objektīva analīze. Tādējādi procesuālās izmaksas nedrīkst nedz pārsniegt ieinteresētās personas finansiālās iespējas, nedz arī katrā ziņā būt objektīvi nepamatotas. Turklāt tiesa var ņemt vērā attiecīgo lietas dalībnieku situāciju, saprātīgas prasītāja prasījumu apmierināšanas izredzes, strīda nozīmīgumu viņam un vides aizsardzībai, piemērojamā tiesiskā regulējuma un procedūru sarežģītību, tiesvedības pārdrošo raksturu dažādās tās stadijās, kā arī juridiskās palīdzības sistēmas vai aizsardzības režīma tiesāšanās izdevumu segšanai esamību valsts tiesiskajā regulējumā.

²² Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs) (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

²³ Padomes Direktīva 96/61/EK (1996. gada 24. septembris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV 1996, L 257, 26. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

Savukārt fakts, ka ieinteresētā persona praksē netika atturēta no prasības celšanas, pats par sevi nav pietiekams, lai uzskatītu, ka tiesvedība tai nav pārmērīga dārga Direktīvas 85/337 un Direktīvas 96/61 izpratnē.

Visbeidzot – prasības par tiesvedības pārmērīgu izmaksu neesamību vērtējums valsts tiesai nav jāveic atšķirīgi atkarībā no tā, vai tā lemj tiesvedībā pirmajā instancē vai apelācijas vai otrās apelācijas instancē.

6. Tieša iedarbība un atbilstīga interpretācija

a) Direktīvu tiešā vertikālā iedarbība un negatīvā ietekme uz trešo personu tiesībām

Spriedums, 2004. gada 7. janvāris, Wells (C-201/02, [EU:C:2004:12](#))

Direktīva 85/337/EEK – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Valsts pasākums, ar ko piešķir izrakteņu ieguves atļauju, neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu – Direktīvu tiešā iedarbība – Trīspusējas attiecības

Šajā lietā, kuras faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš²⁴, Tiesai ir lūgts lemt arī par jautājumu, vai, ceļot prasību pret Apvienotās Karalistes iestādēm, tādos apstākļos kā pamatlietā tāda privātpersona kā *K. Wells* attiecīgā gadījumā var atsaukties uz Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 2. punktu un 4. panta 2. punktu.

Saskaņā ar Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktu dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, projektiem, kuriem *inter alia* var būt būtiska ekoloģiska ietekme to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ, tiek veikta attīstības saskaņošanas procedūra un to ietekmes novērtējums. Minētie projekti ir noteikti šīs direktīvas 4. pantā.

Šajā lietā Apvienotās Karalistes valdība apgalvoja, ka tad, ja tādai privātpersonai kā *K. Wells* tiktu atzītas tiesības atsaukties uz minēto tiesību normu, vēršoties pret iestādēm tādā lietā kā pamatlieta, rastos "apgrieztas tiešas iedarbības" situācija, kurā Apvienotajai Karalistei būtu tiešs pienākums atņemt *Conygar Quarry* karjera privātajiem īpašniekiem viņu tiesības.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka tiesiskās drošības princips direktīvām liedz radīt pienākumus indivīdiem. Attiecībā uz tām direktīvas tiesību normas var radīt tikai tiesības. Līdz ar to indivīds, vēršoties pret dalībvalsti, var atsaukties uz direktīvu tikai tad, ja runa ir par

²⁴ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. I sadaļas 4. punkta a) apakšpunktu "Brīdis, kurā jāveic ietekmes uz vidi novērtējums".

valsts pienākumu, kurš ir tieši saistīts ar cita atbilstoši šai direktīvai saistoša pienākuma pret trešo personu izpildi.

Turpretim vienkārša negatīva ietekme uz trešās personas tiesībām, pat ja tā ir noteikta, nepamato atteikumu indivīdam atsaukties uz direktīvas normām pret attiecīgo dalībvalsti.

Tādējādi Tiesa norāda, ka pamatlietā Apvienotās Karalistes pienākums nodrošināt, ka kompetentās iestādes veic *Conygar Quarry* karjera izmantošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, nav tieši saistīts ar tāda pienākuma izpildi, kas saskaņā ar Direktīvu 85/337 ir šī karjera īpašniekiem. Apstākļi, ka derīgo izrakteņu ieguve ir jāaptur līdz šī novērtējuma rezultātu saņemšanai, gan ir sekas tam, ka minētā valsts ir izpildījusi pienākumus novēloti. Tomēr šādas sekas nevar kvalificēt kā tādas, kas rada minētās direktīvas tiesību normu “apgrieztu tiešu iedarbību” minētajiem īpašniekiem.

Tāpēc Tiesa secina, ka, vērsoties pret Apvienotās Karalistes iestādēm, tāda privātpersona kā *K. Wells* attiecīgā gadījumā var atsaukties uz Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 2. punktu un 4. panta 2. punktu.

b) Valsts tiesību atbilstīga interpretācija

Spriedums, 2018. gada 17. oktobris, Klohn (C-167/17, [EU:C:2018:833](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Tiesības celt prasību par saskaņošanas lēmumu – Prasība par tiesvedību, kas nebūtu pārmērīgi dārga – Jēdziens – Piemērošana laikā – Tieša iedarbība – Ietekme uz valsts lēmumu par tiesāšanās izdevumiem, kas kļuvis galīgs

Saistībā ar *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa atgādina, ka, lai gan Direktīvas 85/337²⁵ 10.a panta piektajā daļā paredzētajai “ne pārmērīgi dārgu izdevumu” normai nav tiešas iedarbības, valsts tiesām tomēr ir pienākums nodrošināt, ka valsts tiesības tiek interpretētas pēc iespējas atbilstīgi šai tiesību normai.

2004. gadā *An Bord Pleanála* (Teritorijas plānošanas aģentūra, Īrija; turpmāk tekstā – “aģentūra”) izsniedza būvatļauju *Achonry County Sligo* (Slaigo grāfiste, Īrija) visā Īrijas teritorijā kritušu dzīvnieku kontroles kompleksa izbūvei.

V. Kohn, minētajam kompleksam tuvumā esošas fermas īpašnieks, par šo būvatļauju cēla prasību tiesā; tā tika noraidīta ar *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) 2008. gada 23. aprīļa spriedumu. Pēc tam 6. maijā šī tiesa *V. Kohn* piesprieda segt aģentūrai radušos tiesāšanās izdevumus.

²⁵ Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs) (OV 2003, L 156, 17. lpp.).

Taxing Master ar 2010. gada 24. jūnija lēmumu aprēķināja, ka *V. Klohn* bija jāsedz aģentūrai tiesāšanās izdevumi aptuveni 86 000 EUR. Šis lēmums tika apstiprināts ar *High Court* (Augstā tiesa) nolēmumu, par kuru *V. Klohn* iesniedza apelācijas sūdzību *Supreme Court* (Augstākā tiesa).

Nemot vērā attiecīgo tiesāšanās izdevumu apmēru, *Supreme Court* (Augstākā tiesa) nolēma uzdot Tiesai jautājumus:

- vai Direktīvas 85/337 10.a panta piektajā daļā paredzētajai “ne pārmērīgi dārgu izdevumu” normai ir tieša iedarbība vai arī attiecībā uz to ir atbilstīgas interpretācijas pienākums, un
- vai *Taxing Master* vai arī valsts tiesai, kas izskata prasību par viņa lēmumu, ir pienākums piemērot minēto nepārmērīgu izdevumu normu, pat ja lēmums par tiesāšanās izdevumiem ir kļuvis galīgs.

Norādījusi, ka jautājums par ne pārmērīgi dārgu izdevumu normas tiešo iedarbību pamatlietā ir uzdots tādēļ, ka Īrija novēloti transponēja grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piekto daļu, Tiesa konstatē, ka šai tiesību normai nav tiešas iedarbības. Saskaņā ar pienākumu interpretēt valsts tiesību normas [atbilstoši Savienības tiesiskajam regulējumam], Īrijas tiesām tik un tā, cik vien iespējams, valsts tiesības, sākot no Direktīvas 85/337 10.a panta piektās daļas transponēšanai paredzētā termiņa beigām, jāinterpretē tādējādi, ka privātpersonas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt šī paša panta piemērošanas jomā ietilpstošas procedūras tiesu iestādēs ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ.

Šajā ziņā Tiesa arī precizē, ka no brīža, kad beidzies Direktīvas 85/337 10.a panta piektās daļas transponēšanas termiņš, Īrijas tiesām valsts tiesības jāinterpretē tādējādi, lai situāciju, kas radušās, esot spēkā iepriekšējam likumam, sekas nākotnē nekavējoties būtu saderīgas ar šo tiesību normu. No tā izriet, ka pienākums interpretēt valsts tiesības atbilstoši šajā tiesību normā ietvertajam ne pārmērīgi dārgu izdevumu noteikumam ir saistošs minētajām tiesām, kad tās spriež par tiesāšanās izdevumu sadali tiesvedībās, kuras nav bijušas pabeigtas brīdī, kad beidzies transponēšanai noteiktais termiņš, neņemot vērā brīdi, kurā šie tiesāšanās izdevumi attiecīgās tiesvedības laikā ir radušies.

Atgādinājusi, ka tiesvedība Īrijā par tiesāšanās izdevumiem norit divos posmos, Tiesa turklāt konstatē, ka principam, saskaņā ar kuru valsts tiesības jāinterpretē atbilstīgi, ir zināmas robežas, tostarp tās, kas izriet no *res judicata* principa. Tādējādi šajā gadījumā iesniedzējtiesai jāizvērtē 2008. gada 6. maija lēmuma *res judicata spēks*, ar kuru *High Court* (Augstā tiesa) attiecīgajā tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus piesprieda atlīdzināt *V. Klohn*, nenosakot šo izdevumu precīzu summu, lai noskaidrotu, vai un cik lielā mērā pamatlietā ir iespējama ar nepārmērīgu izdevumu normu saderīga valsts tiesību normu interpretācija.

II. Plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši Direktīvai 2001/42

1. Direktīvas 2001/42 piemērošanas joma

a) Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42

Spriedums, 2020. gada 25. jūnijs (virspalāta), A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē) (C-24/19, EU:C:2020:503) ²⁶

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/42/EK – Ietekmes uz vidi novērtējums – Pilsētplānošanas atļauja vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai – 2. panta a) punkts – Jēdziens “plāni un programmas” – Atļaujas piešķiršanas nosacījumi, kas ir paredzēti rīkojumā un apkārtrakstā – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Valsts tiesību akti, kuros ir noteikti pamatprincipi, saskaņā ar kuriem turpmāk varēs atļaut projektu īstenošanu – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība – Valsts tiesību aktu un saskaņā ar tiem piešķirto atļauju seku saglabāšana pēc tam, kad ir konstatēta šo tiesību aktu neatbilstība Savienības tiesībām – Nosacījumi

Spriedumā A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē) Tiesa virspalātas sastāvā lēma par Direktīvas 2001/42 interpretāciju, sniedzot būtiskus precizējumus par pasākumiem, kuri pakļauti šajā direktīvā paredzētajam novērtējumam.

Tiesā šis lūgums sniegt interpretāciju iesniegts saistībā ar strīdu starp iedzīvotājiem, kas dzīvo netālu no zemesgabaliem, kuri atrodas gar automaģistrāli E40 Ālteras un Nēveles (Beļģija) pašvaldību teritorijā un kuros paredzēts iekārtot vēja parku, un *Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen* (Flandrijas apgabala teritoriālās plānošanas departamenta Austrumflandrijas nodaļas reģionālais pilsētībūvniecības ierēdnis, Beļģija) par to, ka šī iestāde ir izsniegusi pilsētplānošanas atļauju piecu vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai (turpmāk tekstā – “strīdīgā atļauja”). Strīdīgā atļauja tika izsniegta 2016. gada 30. novembrī ar noteiktiem nosacījumiem, kas paredzēti Flandrijas valdības rīkojumā, kā arī apkārtrakstā par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju.

Lai pamatotu prasību atcelt strīdīgo atļauju, kas iesniegta *Raad voor Vergunningsbetwistingen* (Atļauju strīdu izskatīšanas padome, Beļģija), prasītāji atsaucās arī uz Direktīvas 2001/42 pārkāpumu, jo netika veikts rīkojuma un apkārtraksta, uz kuriem pamatojoties atļauja tika izsniegta, ietekmes uz vidi novērtējums. Strīdīgās atļaujas izdevējs – tieši pretēji – uzskatīja, ka saistībā ar attiecīgo rīkojumu un apkārtrakstu šāds novērtējums nav jāveic.

²⁶ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta a) apakšpunkta i. punktā “Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts” un III sadaļas 2. punktā “Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2001/42”.

Tiesa spriedumā atgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/42 2. panta a) punktu tā attiecas uz plāniem un programmām, kā arī uz to grozījumiem, ko izstrādājusi vai pieņēmusi kādas dalībvalsts iestāde, ciktāl tie ir “prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem”.

Šajā ziņā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka par “prasītiem” šīs direktīvas izpratnē un tās piemērošanas nolūkā jāuzskata plāni un programmas, kuru pieņemšana ir noteikta valsts normatīvajos aktos, kuros paredzētas iestādes, kuru kompetencē ir tos pieņemt, un to izstrādes procedūra. Tādējādi pasākums jāuzskata par “prasītu”, ja pasākuma pieņemšanas pilnvaru juridiskais pamats ir šāda rakstura tiesību norma, pat ja tiešā nozīmē pienākuma izstrādāt minēto pasākumu nav.

Pēc iesniedzējtiesas un Apvienotās Karalistes valdības aicinājuma pārskatīt šo judikatūru Tiesa vispirms uzsver, ka Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkta otrajā ievilkumā paredzētā nosacījuma attiecināšana tikai uz tiem “plāniem un programmām”, kuru pieņemšana ir obligāta, radītu risku šim jēdzienam piešķirt nenozīmīgu piemērojamību un neļautu saglabāt šīs tiesību normas lietderīgo iedarbību. Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā situāciju dažādību un valsts iestāžu prakses nevienmērīgumu, plānu vai programmu pieņemšana un to grozīšana bieži vien nav ne vispārīgi noteikta, ne arī atstāta pilnīgi kompetento iestāžu rīcības brīvībā. Turklāt augsts vides aizsardzības līmenis, kādu paredzēts nodrošināt ar Direktīvu 2001/42, nosakot, ka plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, atbilst Līgumu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas prasībām vides aizsardzības un kvalitātes uzlabošanas jomā ²⁷. Šādus mērķus varētu apdraudēt šaura interpretācija, kas var ļaut dalībvalstij atbrīvoties no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, izvairoties plānu vai programmu pieņemšanu padarīt obligātu. Visbeidzot Tiesa norāda, ka plaša “plānu un programmu” jēdziena interpretācija atbilst Savienības starptautiskajām saistībām ²⁸.

Pēc tam Tiesa pārbaudīja, vai attiecīgais rīkojums un apkārtraksts atbilst Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkta otrajā ievilkumā paredzētajam nosacījumam. Šajā ziņā tā norāda, ka rīkojumu Flandrijas valdība ir pieņēmusi kā Beļģijas federālās vienības izpildvaras iestāde saskaņā ar tiesību aktos paredzētu pilnvarojumu. Turklāt apkārtrakstu, kura mērķis ir noteikt kompetento iestāžu rīcības brīvību, arī ir izdevusi Flandrijas valdība, un ar to tiek grozīti šī rīkojuma noteikumi, tos paplašinot vai atkāpjoties no tiem, ar nosacījumu, ka tiek veiktas pārbaudes, kas jāveic valsts tiesai attiecībā uz tā precīzu juridisko raksturu un precīzu tā saturu. Tādējādi Tiesa secina, ka rīkojums un – ar nosacījumu, ka tiek veiktas šīs pārbaudes, – apkārtraksts ietilpst jēdzienā “plāni un programmas”, ciktāl tie jāuzskata par “prasītiem” Direktīvas 2001/42 izpratnē.

²⁷ LES 3. panta 3. punkts, LESD 191. panta 2. punkts un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 37. pants.

²⁸ Kā tas it īpaši izriet no Konvencijas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas parakstīta Espo (Somija) 1991. gada 26. februārī, 2. panta 7. punkta.

Spriedums, 2022. gada 22. februāris (virspalāta), Bund Naturschutz in Bayern (C-300/20, EU:C:2022:102) ²⁹

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta a) punkts – Jēdziens “plāni un programmas” – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Akti, kuri izstrādāti attiecībā uz konkrētām nozarēm un kuros paredzēti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai Direktīvas 2011/92/ES I un II pielikumā uzskaitītajiem projektiem – 3. panta 4. punkts – Akti, kuros ir paredzēti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai – Vietējās iestādes pieņemti noteikumi par ainavu aizsardzību

Spriedumā *Bund Naturschutz in Bayern*, kas taisīts virspalātas sastāvā, Tiesa precizē jēdzienu “plāni un programmas”, attiecībā uz kuriem jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2001/42.

2013. gadā *Landkreis Rosenheim* (Rozenheimas apriņķis, Vācija), iepriekš neveicot ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši Direktīvai 2001/42, pieņēma noteikumus par aizsargājamās ainavas apvidu (turpmāk tekstā – “*Inntal Süd* noteikumi”). Ar *Inntal Süd* noteikumiem par aizsargājamu tika atzīts aptuveni 4021 ha liels apgabals, proti, aptuveni par 650 ha mazāks nekā tas, uz ko attiecās iepriekšējie noteikumi.

Bund Naturschutz in Bayern eV, vides aizsardzības apvienība, apstrīdēja šos noteikumus *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavārijas federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija). Tā kā tās pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams, apvienība par šo nolēmumu iesniedza revīzijas sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija).

Pēdējā minētā tiesa uzskata, ka *Inntal Süd* noteikumi ir plāns vai programma Direktīvas 2001/42 nozīmē. Tomēr – tā kā tai ir šaubas par Rozenheimas apriņķa pienākumu pirms minēto noteikumu pieņemšanas veikt ietekmes uz vides novērtējumu atbilstoši šai direktīvai – tā nolēma uzdot šo jautājumu Tiesai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā.

Vispirms Tiesa atgādina, ka Direktīva 2001/42 attiecas uz plāniem un programmām, ko, pirmkārt, sagatavo vai pieņem iestāde valsts, reģionālā vai vietējā līmenī un, otrkārt, kas ir prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem.

Attiecībā uz otro nosacījumu – no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka par “prasītiem” šīs direktīvas izpratnē un tās piemērošanas nolūkā jāuzskata plāni un programmas, kuru pieņemšana ir reglamentēta valsts normatīvajos aktos, kuros paredzētas iestādes, kuru kompetencē ir tos pieņemt, un to sagatavošanas procedūra. Tātad pasākums jāuzskata

²⁹ Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta a) apakšpunkta i. punktā “Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts” un II sadaļas 2. punkta b) apakšpunkta ii. punktā “Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkts”.

par "prasītu", ja valsts tiesībās ir īpašs juridiskais pamats, kas ļauj kompetentajām iestādēm to pieņemt, pat ja šī pieņemšana nav obligāta.

Līdz ar to – tā kā *Inntal Süd* noteikumus, pamatojoties uz Vācijas tiesību normu, ir pieņēmusi vietējā iestāde, tie ir uzskatāmi par plānu vai programmu Direktīvas 2001/42 izpratnē. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka minēto noteikumu – kuros ir iekļauti vispārēji un abstrakti noteikumi ar vispārējiem priekšrakstiem – vispārējais raksturs neliedz šādu kvalificēšanu. Proti, apstākļi, ka valsts tiesību akts zināmā mērā ir abstrakts un tā mērķis ir pārveidot kādu ģeogrāfisko zonu, norāda uz tā plāna vai programmas dimensiju un neliedz to iekļaut jēdzienā "plāni un programmas".

b) Plānu un programmu atcelšana

Spriedums, 2012. gada 22. marts, Inter-Environnement Bruxelles u.c. (C-567/10, EU:C:2012:159)

Direktīva 2001/42/EK – Dažu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Plānu un programmu, "kas prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem", jēdziens – Šīs direktīvas piemērojamība zemes izmantošanas plāna pilnīgas vai daļējas atcelšanas procesam

Saņēmusi Beļģijas *Cour constitutionnelle* (Konstitucionālā tiesa) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa apstiprina, ka plānu vai programmu atcelšanas akti Direktīvas 2001/42 izpratnē principā arī ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

Pēc tam, kad Galvaspilsētas Briseles reģions bija pieņēmis Briseles Teritorijas labiekārtošanas kodeksa grozījuma rīkojumu, vairākas bezpeļņas apvienības cēla Beļģijas *Cour constitutionnelle* (Konstitucionālā tiesa) prasību atcelt dažus šī rīkojuma noteikumus. Pamatojot prasību, minētās apvienības it īpaši iebilst pret apstākli, ka apstrīdētajās grozījumu normās par īpašo zemes izmantošanas plānu atcelšanu un pieminekļu aizsardzības plānu izstrādi nav Direktīvā 2001/42 paredzēto vides novērtējuma prasību.

Šajā ziņā *Cour constitutionnelle* (Konstitucionālā tiesa) jautā, vai plāna vai programmas Direktīvas 2001/42 izpratnē pilnīga vai daļēja atcelšana ir jāpakļauj vides novērtējumam atbilstoši šai direktīvai.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka, lai gan Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkts tieši attiecas nevis uz atcelšanas aktiem, bet tikai uz plānu un programmas grozošiem aktiem, tomēr, ņemot vērā Direktīvas 2001/42 mērķi, noteikumi, kuros ir noteikta šīs direktīvas piemērošanas joma, jāinterpretē plaši. Turklāt, tā kā atcelšanas tiesību akts noteikti ietver attiecīgā normatīvā konteksta grozīšanu un līdz ar to maina ietekmi uz vidi, kas attiecīgajā gadījumā tika novērtēta atbilstoši Direktīvā 2001/42 paredzētajai procedūrai, tas var radīt būtisku ietekmi uz vidi.

Tādējādi Tiesa secina, ka, ņemot vērā plāna vai programmas atcelšanas aktu Direktīvas 2001/42 izpratnē raksturojumus un ietekmi, ja tiktu uzskatīts, ka šie akti ir izslēgti no direktīvas piemērošanas jomas, tas būtu pretrunā Savienības likumdevēja izvirzītajiem mērķiem un daļēji apdraudētu minētās direktīvas lietderīgo iedarbību.

Savukārt tā tas principā nevarētu būt gadījumā, ja atceltais akts iekļautos teritorijas labiekārtošanas aktu hierarhijā; tā kā šie akti paredz pietiekami precīzus zemes izmantošanas noteikumus, tie paši par sevi ir to ietekmes uz vidi novērtējuma priekšmets un var pamatoti uzskatīt, ka intereses, kuru aizsardzība ir Direktīvas 2001/42 mērķis, šajā aspektā ir tikušas pietiekami ņemtas vērā.

2. Pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu būtiskas ietekmes uz vidi risku gadījumā

a) Plāni un programmas, kas rada būtiskas ietekmes uz vidi risku

i. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts

Spriedums, 2022. gada 22. februāris (virspalāta), Bund Naturschutz in Bayern (C-300/20, EU:C:2022:102)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta a) punkts – Jēdziens “plāni un programmas” – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Akti, kuri izstrādāti attiecībā uz konkrētām nozarēm un kuros paredzēti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai Direktīvas 2011/92/ES I un II pielikumā uzskaitītajiem projektiem – 3. panta 4. punkts – Akti, kuros ir paredzēti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai – Vietējās iestādes pieņemti noteikumi par ainavu aizsardzību

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³⁰, Tiesa arī pārbauda, vai tāds valsts pasākums kā *Inntal Süd* noteikumi, kuru mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un kuros šajā nolūkā paredzēti vispārēji aizliegumi un pienākumi saņemt atļauju, ietilpst Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomā.

Saskaņā ar šo tiesību normu ietekmes uz vidi novērtējums jāveic attiecībā uz visiem plāniem un programmām, kuri atbilst diviem kumulatīvajiem nosacījumiem.

³⁰ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42”. Šis spriedums izklāstīts arī II sadaļas 2. punkta b) apakšpunkta ii. punktā “Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkts”.

Pirmkārt, plāniem vai programmām ir "jāattiecas uz" kādu no minētajā pantā uzskaitītajām nozarēm³¹. Šajā gadījumā Tiesa uzskata, ka pirmais nosacījums ir izpildīts, tomēr tas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Šajā ziņā Tiesa norāda – tas, ka plāna vai programmas galvenais mērķis ir vides aizsardzība, neizslēdz to, ka tas var arī "attiekties uz" kādu no Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā uzskaitītajām nozarēm. Proti, vides aizsardzības nolūkos sagatavotu vispārpiemērojamu pasākumu pati būtība parasti ir reglamentēt cilvēka darbības, kurām ir būtiska ietekme uz vidi, tajā skaitā tādas, kuras ietilpst minētajās nozarēs.

Otrkārt, plāniem vai programmām ir jānosaka pamatprincipi Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā uzskaitīto projektu turpmākās attīstības saskaņošanai.

Šī prasība ir izpildīta, ja šajā plānā vai programmā ir paredzēts būtisks kritēriju un detalizētu nosacījumu kopums, lai atļautu un īstenotu vienu vai vairākus Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā uzskaitītos projektus, it īpaši attiecībā uz šo projektu īstenošanas vietu, veidu, lielumu un darbības nosacījumiem vai ar šiem projektiem saistīto resursu piešķiršanu. Savukārt, ja tādā plānā vai programmā kā *Inntal Süd* noteikumi ir tikai vispārīgi definēti ainavu aizsardzības mērķi un darbības vai projekti aizsardzības zonā ir pakļauti atļaujas saņemšanas pienākumam, neparedzot kritērijus vai detalizētus nosacījumus minēto projektu atļaušanai un īstenošanai, iepriekš minētā prasība nav izpildīta, lai gan minētie noteikumi tik tiešām var zināmā mērā ietekmēt projektu īstenošanas vietas izvēli.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Tiesa secina, ka *Inntal Süd* noteikumi nav plāns vai programma, attiecībā uz kuru būtu jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu, jo tajos nav iekļauti pietiekami sīki izstrādāti noteikumi par Direktīvas 2011/92 I un II pielikumā uzskaitīto projektu saturu, izstrādi un īstenošanu, taču tas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Spriedums, 2020. gada 25. jūnijs (virspalāta), A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē) (C-24/19, EU:C:2020:503)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/42/EK – Ietekmes uz vidi novērtējums – Pilsētplānošanas atļauja vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai – 2. panta a) punkts – Jēdziens "plāni un programmas" – Atļaujas piešķiršanas nosacījumi, kas ir paredzēti rīkojumā un apkārtrakstā – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Valsts tiesību akti, kuros ir noteikti pamatprincipi, saskaņā ar kuriem turpmāk varēs atļaut projektu īstenošanu – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība – Valsts tiesību aktu un saskaņā ar tiem piešķirto atļauju seku saglabāšana pēc tam, kad ir konstatēta šo tiesību aktu neatbilstība Savienības tiesībām – Nosacījumi

³¹ Proti, lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, enerģētika, rūpniecība, transports, atkritumu apsaimniekošana, ūdens resursu apsaimniekošana, telekomunikācijas, tūrisms, pilsētu un lauku teritorijas plānošana vai zemes lietošana.

Spriedumā A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē), kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³², Tiesa apstiprina, ka tāds rīkojums un apkārtraksts kā šajā lietā aplūkoti, kuros abos ir ietverti dažādi noteikumi par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju, tostarp pasākumi attiecībā uz aizēnojumu, drošību, kā arī trokšņa standartiem, ir plāni un programmas, kuriem jāveic ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

Šajā ziņā Tiesa uzskata, ka attiecīgajā rīkojumā un apkārtrakstā ietvertie priekšraksti par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju ir pietiekami būtiski un tiem ir pietiekami nozīmīga piemērošanas joma, lai noteiktu nosacījumus, kādiem pakļauta atļaujas izsniegšana vēja parku, kuru ietekme uz vidi ir nenoliedzama, ierīkošanai un ekspluatācijai. Tā precizē, ka šādu interpretāciju nevar atspēkot apkārtraksta īpašais juridiskais raksturs.

ii. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts

Spriedums, 2019. gada 12. jūnijs, CFE (C-43/18, [EU:C:2019:483](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Rīkojums – Noteikšana par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK – Aizsardzības mērķu un konkrētu preventīvu pasākumu noteikšana – Jēdziens “plāni un programmas” – Pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu

Saņēmusi Beļģijas *Conseil d'État* (Valsts padome) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa interpretē Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kas saskaņā ar šo direktīvu pieprasa ietekmes uz vidi novērtējumu vienmēr, kad novērtējums tiek pieprasīts saskaņā ar Direktīvas 92/43 6. un 7. pantu.

Pamatlietā *Compagnie d'entreprises CFE SA* (turpmāk tekstā – “CFE”) lūdza atcelt Galvaspilsētas Briseles reģiona valdības lēmumu, ar kuru *complexe Forêt de Soignes – Vallée de la Woluwe* (Suanjē un Voluves ielejas mežu masīvs) tika atzīts par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju Direktīvas 92/43 izpratnē. Šīs prasības pamatojumam CFE apstrīdēja Galvaspilsētas Briseles reģiona valdības lēmumu nepakļaut šo rīkojumu ietekmes uz vidi novērtējumam, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu atbilstošs ietekmes uz vidi novērtējums nav jāveic.

Atbildot uz iesniedzējtiesas šajā ziņā uzdotajiem jautājumiem, Tiesa atgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu atbilstošs ietekmes novērtējums saskaņā ar minēto direktīvu jāveic tikai tiem plāniem vai projektiem, kas nav tieši saistīti ar konkrēto

³² Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42”. Šis spriedums izklāstīts III sadaļas 2. punktā “Valstu tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2001/42”.

teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai. Tāds rīkojums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko dalībvalsts piešķir teritorijai īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu, pēc rakstura ir tieši saistīts ar attiecīgo teritoriju vai ir vajadzīgs tās apsaimniekošanai.

No tā izriet, ka tāds rīkojums kā pamatlietā aplūkotais var tikt atbrīvots no attiecīgā novērtējuma saskaņā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu un tādējādi no ietekmes uz vidi novērtējuma saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

Tomēr apstāklis, ka šādam rīkojumam obligāti nav iepriekš jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, pamatojoties uz Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktu kopsakarā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta b) apakšpunktu, nenozīmē, ka uz to neattiektos nekādi pienākumi šajā jomā, jo nav izslēgts, ka var tikt paredzēti noteikumi, ar kuriem tas tiek pielīdzināts tādām plānam vai programmai pēdējās minētās direktīvas izpratnē, kuriem ietekmes uz vidi novērtējums var būt obligāts.

b) Projekti, kas var radīt būtiskas ietekmes uz vidi risku

i. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts

Spriedums, 2016. gada 21. decembris, Associazione Italia Nostra Onlus (C-444/15, [EU:C:2016:978](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – 3. panta 3. punkts – Plāni un programmas, attiecībā uz kuriem ietekmes uz vidi novērtējums ir obligāti jāveic tikai tad, ja dalībvalstis konstatē, ka tiem varētu būt būtiska ietekme uz vidi – Spēkā esamība, ņemot vērā LESD un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu – Jēdziens “nelielu teritoriju izmantošana vietējā līmenī” – Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir atsauce uz attiecīgo teritoriju platību

Atbildot uz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu uzdoto jautājumu, Tiesa apstiprina Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkta spēkā esamību, ņemot vērā gan LESD 191. pantu, kurā noteikti Savienības vides rīcībpolitikas mērķi, gan Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 37. pantu, kurā nodrošināta vides aizsardzība.

Saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punktu šī panta 2. punktā minētajiem plāniem un programmām, kurās noteikta nelielu teritoriju izmantošana vietējā līmenī, kā arī šajā 2. punktā minēto plānu un programmu nelieliem grozījumiem vides novērtējums noteikti vajadzīgs tikai tad, ja dalībvalstis konstatē, ka tie var būtiski ietekmēt vidi.

Piemērojot valsts tiesību aktus, ar kuriem transponēts minētais 3. panta 3. punkts, *Comune di Venezia* (Venēcijas pašvaldība, Itālija) padome apstiprināja būvdarbu projektu salā, kas atrodas Venēcijas lagūnā; par to tika veikts ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 92/43, nevis ietekmes uz vidi novērtējums Direktīvas 2001/42

izpratnē. Šajā pēdējā ziņā kompetentā reģionālā komisija uzskatīja, pirmkārt, ka attiecīgais plāns attiecas vienīgi uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējā līmenī un, otrkārt, ka šim plānam nav būtiskas ietekmes uz vidi.

Ar 2014. gada 2. oktobra lēmumu Venēcijas pašvaldības *commissario straordinario du Comune di Venezia* (Venēcijas pašvaldības īpašais komisārs) apstiprināja minēto plānu, neveicot nekādus grozījumus.

Associazione Italia Nostra Onlus, kuras mērķis ir veicināt Itālijas vēstures, mākslas un kultūras mantojuma aizsardzību un uzlabošanu, cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* (Veneto reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) par šo apstiprināšanas lēmumu, kā arī par citiem aktiem, apstrīdot konkrēti Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkta spēkā esamību Savienības tiesību kontekstā.

Uzskatot, ka Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts nav spēkā, ņemot vērā LESD 191. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 37. pantu, *Tribunale amministrativo regionale per il Veneto* (Veneto reģionālā administratīvā tiesa) uzdeva Tiesai šo jautājumu par spēkā esamību.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka no Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkta, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 10. apsvērumu, izriet, ka attiecībā uz plāniem un programmām, kuri paredz nelielu teritoriju izmantošanu vietējā līmenī, attiecīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm jāveic iepriekšēja pārbaude par to, vai konkrētais plāns vai programma var būtiski ietekmēt vidi, un, ja minētās iestādes nonāk pie secinājuma, ka minētais plāns vai programma var būtiski ietekmēt vidi, šīm iestādēm pēc tam obligāti jānodod šis plāns vai programma ietekmes uz vides novērtēšanai saskaņā ar šo direktīvu.

Neatbrīvojot no vides novērtējuma saskaņā ar šo direktīvu nevienu plānu vai programmu, kas var būtiski ietekmēt vidi, šī tiesību norma ietilpst minētās direktīvas mērķī nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni. Šajā ziņā dalībvalstīm atbilstoši to kompetencei jāveic visi vajadzīgie vispārīgie vai īpašie pasākumi, lai visiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi Direktīvas 2001/42 izpratnē, pirms to pieņemšanas tiktu veikts vides novērtējums atbilstoši minētajā direktīvā noteiktajiem procesuālajiem noteikumiem un kritērijiem. Katrā ziņā vienīgi risks attiecībā uz to, ka valsts iestādes ar savu rīcību varētu apiet Direktīvas 2001/42 piemērošanu, nevar būt pamats šīs direktīvas 3. panta 3. punkta atzīšanai par spēkā neesošu.

Līdz ar to Tiesas ieskatā nešķiet, ka Parlaments un Padome, pieņemot Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punktu, ir pieļāvuši acīmredzamu kļūdu vērtējumā, ņemot vērā LESD 191. pantu. Tāpēc šī tiesību norma neliecina ne par ko tādu, kas varētu ietekmēt tās spēkā esamību, ievērojot LESD 191. pantu. No tā izriet, ka tā nevar atklāt arī neko tādu, kas varētu ietekmēt tās spēkā esamību, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 37. pantu.

Atbildot uz iesniedzējtiesas pakārtoti uzdotu jautājumu par interpretāciju, Tiesa turklāt precizē, ka Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar tās preambulas 10. apsvērumu, jāinterpretē tādējādi, ka minētajā 3. punktā ietvertais jēdziens “nelielu teritoriju [izmantošana] vietējā līmenī” jādefinē, atsaucoties uz attiecīgās teritorijas platību šādos apstākļos:

- plānu vai programmu izstrādā un/vai pieņem pašvaldības iestāde, nevis reģionāla vai valsts iestāde, un
- šī teritorija pašvaldības iestādes teritoriālajā jurisdikcijā ir proporcionāli neliela daļa no šīs teritoriālās jurisdikcijas.

Spriedums, 2011. gada 22. septembris, Valčiukienē u.c. (C-295/10, [EU:C:2011:608](#))³³

Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Plāni, kuros noteikta nelielu teritoriju izmantošana vietējā līmenī – 3. panta 3. punkts – Vietēja līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, kuros ir paredzēts tikai viens saimnieciskās darbības objekts – Novērtējums atbilstoši Direktīvai 2001/42/EK, kas izslēgts valsts tiesiskajā regulējumā – Dalībvalstu rīcības brīvība – 3. panta 5. punkts – Saistība ar Direktīvu 85/337/EEK – Direktīvas 2001/42/EK 11. panta 1. un 2. punkts

Spriedumā *Valčiukienē u.c.* Tiesa sniedz precizējumus par rīcības brīvību, kāda dalībvalstīm ir saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punktu, lai noteiktu, vai šī panta 3. punktā minētajiem plāniem vai programmām var būt būtiska ietekme uz vidi.

Ar 2006. gada 23. marta un 20. aprīļa lēmumiem *Pakruojo rajono savivaldybė* (Pakrojas rajona padome, Lietuva) apstiprināja detālplānojumus divu tādu ēku kompleksu būvniecībai, kuri paredzēti intensīvai cūku audzēšanai ar 4000 vietām, kā arī divu zemes gabalu, uz kuriem šie ēku kompleksi tiks būvēti, izmantojumu.

Šiaulių apygardos administracinis teismas (Šauļu Administratīvā apgabaltiesa, Lietuva) noraidīja par šiem abiem lēmumiem celtās prasības. Šajos apstākļos tā norādīja, ka saskaņā ar valsts tiesībām stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums neattiecas uz tādiem teritoriālās plānošanas dokumentiem, kuros, tāpat kā abos apstrīdētajos detālplānojumos, ir paredzēts tikai viens saimnieciskās darbības objekts.

Izskatījusi apelācijas sūdzību, *Vyriausiasis administracinis teismas* (Augstākā administratīvā tiesa, Lietuva) apstiprināja, ka valsts tiesiskajā regulējumā, kas bija spēkā pamatlietas faktu norises laikā, nebija noteikts pienākums šiem diviem apstrīdētajiem detālplānojumiem veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Tomēr, ņemot vērā, ka ar šo tiesisko regulējumu tikusi ieviesta Direktīva 2001/42, minētā tiesa nolēma uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu par to, vai šis valsts transponēšanas pasākums ir saderīgs ar Direktīvu 2001/42.

³³ Šis spriedums izklāstīts VI sadaļā “Direktīvu, kas uzliek par pienākumu veikt ietekmes novērtējumu, kumulatīva piemērošana”.

Šajā ziņā Tiesa konstatē, ka tādi plāni kā pamatlietā apstrīdētie ir minēti Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā un ka attiecībā uz tiem, neskarot šī paša panta 3. punktu, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

Tiesa uzskata, ka uz pamatlietā aplūkotajiem plāniem arī var attiekties Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts saskaņā ar kuru 2. punktā paredzētajiem plāniem, kuros nosaka nelielu teritoriju izmantošanu vietējā līmenī, vides novērtējums vajadzīgs tikai tad, ja dalībvalstis "konstatē, ka tie var būtiski ietekmēt vidi". Šajos apstākļos Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punkts ļauj dalībvalstīm noteikt, vai šī paša panta 3. punktā paredzētajiem plāniem var būt būtiska ietekme uz vidi, izvērtējot katru atsevišķi vai pēc plānu vai programmu veida, vai arī izmantojot abas minētās metodes.

Tādējādi dalībvalstu rīcības brīvībai, kas tām noteikta saskaņā ar Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punktu, lai noteiktu tādu plānu veidus, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi, ir noteiktas robežas ar Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punktā paredzēto pienākumu, to lasot kopsakarā ar šī paša panta 2. punktu, proti, veikt vides novērtējumu plāniem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi, tostarp to raksturiezīmju un ietekmes un teritoriju, kas varētu tikt ietekmētas, dēļ.

Līdz ar to dalībvalsts, nosakot kritēriju, kura sekas būtu tādas, ka praksē jau iepriekš kāda projektu kategorija pilnībā tiktu atbrīvota no pienākuma tiem veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, pārsniegtu rīcības brīvību, kura tai ir atbilstoši Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punktam, to lasot kopsakarā ar šī panta 2. un 3. punktu, izņemot, ja visus atbrīvotos projektus varētu uzskatīt par tādiem, kuriem nevar būt būtiska ietekme uz vidi, balstoties uz tādiem adekvātiem kritērijiem kā it īpaši to mērķis, aptvertās teritorijas lielums vai skarto dabas teritoriju jutīgums.

Tādējādi Tiesa secina, ka Direktīvas 2001/42 3. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 3. panta 3. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka ar to nav saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā, vispārēji un neveicot novērtējumu katrā atsevišķā gadījumā, ir noteikts, ka tad, ja plānos par nelielu zemes platību vietējā mērogā izmantošanu ir paredzēts tikai viens saimnieciskās darbības objekts, nav jāveic novērtējums atbilstoši minētajai direktīvai. Šāds kritērijs nav tāds, ar kuru varētu novērtēt, vai plānam ir būtiska ietekme uz vidi.

ii. Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkts

Spriedums, 2022. gada 22. februāris (virspalāta), Bund Naturschutz in Bayern (C-300/20, [EU:C:2022:102](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta a) punkts – Jēdziens "plāni un programmas" –

3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Akti, kuri izstrādāti attiecībā uz konkrētām nozarēm un kuros paredzēti pamatprincipi turpmākās attīstības saskaņošanai Direktīvas 2011/92/ES I un II pielikumā uzskaitītajiem projektiem – 3. panta 4. punkts – Akti, kuros ir paredzēti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai – Vietējās iestādes pieņemti noteikumi par ainavu aizsardzību

Spriedumā *Bund Naturschutz in Bayern*, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³⁴, Tiesa arī ir nospriedusi, ka tāds valsts pasākums kā *Inntal Süd* noteikumi, kura mērķis ir dabas un ainavas aizsardzība un ar kuru šajā nolūkā ir paredzēti vispārīgi aizliegumi, kā arī pienākumi saņemt atļauju, bet nav paredzēti pietiekami detalizēti noteikumi par projektu saturu, sagatavošanu un īstenošanu, neietilpst Direktīvas 2001/42 3. panta 4. punkta piemērošanas jomā. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstīm jānosaka, vai plāni un programmas, kuri nav minēti šī panta 2. punktā un kuros ir noteikti pamatprincipi projektu turpmākās attīstības saskaņošanai, var tik būtiski ietekmēt vidi, ka jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

3. Apspriešanās

Spriedums, 2011. gada 20. oktobris, Seaport (NI) u.c. (C-474/10, [EU:C:2011:681](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/42/EK – 6. pants – Iestādes, uz kuru var attiekties plāna vai programmas īstenošanas ietekme uz vidi, izraudzītā apspriešanās nolūkā – Konsultatīvās iestādes iespēja izstrādāt plānus un programmas – Pienākums izraudzīties atšķirīgu iestādi – Kārtība, kādā veicama iestāžu un sabiedrības informēšana un apspriešanās ar tām

Tiesa, kurā *Court of Appeal in Northern Ireland* (Ziemeļīrijas Apelācijas tiesa, Apvienotā Karaliste) ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, precīzē, ar kādiem nosacījumiem iestādei, kura valsts tiesību aktos ir izraudzīta Direktīvas 2001/42 6. panta 3. punktā paredzētās apspriešanās procedūras īstenošanai, pašai var tikt uzticēta tādu plānu vai programmu sagatavošana, uz kuriem attiecas šī procedūra.

Saskaņā ar Direktīvas 2001/42 6. panta 3. punktu dalībvalstis izraugās iestādes, ar kurām jāapspriežas, sagatavojot ziņojumu par plāna vai programmas ietekmi uz vidi saskaņā ar šo direktīvu, un ar kurām to specifisko ar vides aizsardzību saistīto pienākumu dēļ jāapspriež plānu un programmu īstenošanas ietekme uz vidi.

Lai izpildītu šo pienākumu, Ziemeļīrijas tiesībās *Department of the Environment* (Vides ministrija, Ziemeļīrija) bija izraudzīta par konsultatīvo iestādi Direktīvas 2001/42 6. panta 3. punkta izpratnē. Tomēr lietā, kuru izskatīja iesniedzējtiesa, *Department of the*

³⁴ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu "Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42". Šis spriedums izklāstīts arī II sadaļas 2. punkta a) apakšpunkta i. punktā "Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts".

Environment (Vides ministrija) pati bija atbildīga par tāda plāna izstrādi, kuram saskaņā ar šo direktīvu jāveic vides novērtējums. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma uzdot Tiesai jautājumu, vai tad, ja par attiecīgo plānu atbildīgā valsts iestāde ir arī iestāde, kas valsts tiesību aktos ir izraudzīta apspriešanās procedūras īstenošanai, dalībvalstij ir pienākums izraudzīties jaunu konsultatīvo iestādi, kurai jābūt nošķirtai un neatkarīgai no pirmās minētās iestādes.

Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti, Direktīvas 2001/42 6. panta 3. punktā nav noteikts pienākums izveidot vai izraudzīties citu konsultatīvu iestādi šīs tiesību normas izpratnē, ja iestādē, kura parasti ir atbildīga par apspriešanās veikšanu vides aizsardzības jomā un kura ir šim nolūkam izraudzīta, funkciju sadale tiek noorganizēta tā, ka vienai administratīvajai vienībai tās iekšienē ir reāla autonomija, un tas it īpaši nozīmē, ka tai ir piešķirti pašai savi administratīvie un cilvēkresursi, tā tādējādi spēj pildīt uzdevumus, kas tiek uzticēti konsultatīvajām iestādēm šīs direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē, un sevišķi – objektīvi paust viedokli par plānu vai programmu, ko ir iecerējusi iestāde, kurai tā piesaistīta.

Iesniedzējtiesa turklāt aicināja Tiesu precizēt apspriešanās procedūras īstenošanai noteiktos termiņus. Šajā ziņā Direktīvas 2001/42 6. panta 2. punktā ir prasīts, lai izraudzītajām iestādēm un sabiedrībai, kuru ir ietekmējusi vai var ietekmēt [attiecīgā lēmuma pieņemšana], tiktu dota "reāla iespēja" "savlaicīgi" paust viedokli par attiecīgo plānu vai programmu, kā arī par vides pārskatu.

Tiesa uzskata, ka šī tiesību norma jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav prasīts, lai valsts reglamentējošajos noteikumos, ar kuriem ir transponēta šī direktīva, tiktu noteikti precīzi termiņi, kuros šī panta 3. un 4. punkta izpratnē izraudzītajām iestādēm un sabiedrībai, ko ir ietekmējusi vai var ietekmēt attiecīgā lēmuma pieņemšana, jābūt iespējai paust savu viedokli gan par noteiktu plānu vai programmu, gan vides pārskatu. Minētajam 2. punktam līdz ar to nav pretrunā, ka iestāde, kas sagatavo plānu vai programmu, šādus termiņus katrā gadījumā nosaka atsevišķi. Tomēr šajā pašā 2. punktā ir prasīts, lai pēdējā minētajā situācijā apspriešanās veikšanai ar šīm iestādēm un sabiedrību par attiecīgo plānu vai projektu faktiski paredzētais termiņš būtu pietiekams un tādējādi šiem pēdējiem tiktu dota reāla iespēja savlaicīgi paust viedokli par šo plāna vai programmas projektu, kā arī par minētā plāna vai programmas vides pārskatu.

III. Tādu valsts tiesību aktu seku provizoriska paturēšana spēkā, kas pieņemti, neizpildot pienākumu veikt ietekmes uz vidi novērtējumu

1. Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2011/92

Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, (virspalāta) Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17, [EU:C:2019:622](#))

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Espo konvencija – Orhūsas konvencija – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – Direktīva 92/43/EEK – 6. panta 3. punkts – Jēdziens “projekts” – Ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējums – 6. panta 4. punkts – Jēdziens “sevišķi svarīgas sabiedrības intereses” – Savvaļas putnu aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Noteiktu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Direktīva 2011/92/ES – 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Jēdziens “projekts” – 2. panta 1. punkts – 4. panta 1. punkts – Ietekmes uz vidi novērtējums – 2. panta 4. punkts – Atbrīvojums no novērtējuma – Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas izmantošanas – Valsts tiesību akti, kuros paredzēta, pirmkārt, elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas apturētā atomelektrostacijā darbības atsākšana gandrīz pēc desmit gadiem, tādējādi pagarinot par desmit gadiem valsts likumdevēja sākotnēji noteikto tās darbības pārtraukšanas un ražošanas pārtraukšanas datumu, un, otrkārt, darbojošās atomelektrostācijas darbības un elektroenerģijas rūpnieciskās ražošanas pārtraukšanai šī paša likumdevēja sākotnēji paredzētā termiņa pagarināšana arī par desmit gadiem – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³⁵, Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesa, ja tas ir atļauts valsts tiesībās, izņēmuma kārtā var atstāt spēkā tādus pasākumus kā pamatlietā, kuri tika veikti, pārkāpjot Direktīvās 2011/92 un 92/43 noteiktos pienākumus, ja šo atstāšanu spēkā pamato primāri apsvērumi, kas saistīti ar nepieciešamību novērst reālus un nopietnus attiecīgās dalībvalsts elektroapgādes traucējumu draudus, kurus nevar novērst ar citiem līdzekļiem un alternatīvām, it īpaši iekšējā tirgū. Minētā atstāšana spēkā tomēr var attiekties tikai uz laiku, kas noteikti nepieciešams šī prettiesiskuma novēršanai.

³⁵ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. I sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Jēdziens “projekts””. Šis spriedums izklāstīts arī I sadaļas 2. punkta a) apakšpunktā “Projekti, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi (I pielikums)” un I sadaļas 2. punkta c) apakšpunktā “Atbrīvojumi no pienākuma veikt ietekmes novērtējumu”.

2. Valsts tiesību akti, kas pieņemti, pārkāpjot Direktīvu 2001/42

Spriedums, 2012. gada 28. februāris (virspalāta), Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne (C-41/11, [EU:C:2012:103](#))

Vides aizsardzība – Direktīva 2001/42/EK – 2. un 3. pants – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Ūdeņu aizsardzība pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti – Plāns vai programma – Iepriekšēja vides novērtējuma neesamība – Plāna vai programmas atcelšana – Iespēja saglabāt plāna vai programmas tiesiskās sekas – Nosacījumi

Tiesa spriedumā *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* uzskata, ka izņēmuma apstākļos rīcības programma vides jomā, kas pieņemta, pārkāpjot Direktīvu 2001/42, var palikt spēkā līdz aizstājoša pasākuma veikšanai.

Pamatlietā divas Beļģijas NVO, proti, *Inter-Environnement Wallonie ASBL* un *Terre wallonne ASBL*, cēla *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) prasību atcelt Valonijas valdības lēmumu par dažu Direktīvas 91/676³⁶ normu transponēšanu.

Uzskatot, ka apstrīdētais lēmums ir “plāns vai programma” Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, *Conseil d'État* konstatēja, ka šajā direktīvā prasītā iepriekšēja ietekmes uz vidi novērtējuma neesamībai principā jāizraisa attiecīgā lēmuma atcelšana.

Tomēr, tā kā apstrīdētā lēmuma atcelšana ar atpakaļejošu spēku laupītu Beļģijas tiesību sistēmai visus Direktīvas 91/676 transponēšanas pasākumus Valonijas reģionā līdz atceltā akta grozīšanai un tādējādi izraisītu Beļģijas Karalistes valsts pienākumu neizpildi saistībā ar šo pēdējo minēto direktīvu, *Conseil d'État* nolēma uzdot Tiesai jautājumu par iespēju atstāt spēkā apstrīdēto lēmumu līdz aizstājoša tiesiskā regulējuma pieņemšanai.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka tad, ja valsts tiesa izskata prasību atcelt valsts tiesību aktu, kas ir “plāns” vai “programma” Direktīvas 2001/42 izpratnē un ir pieņemts, neievērojot pienākumu veikt iepriekšēju ietekmes uz vidi novērtējumu, šai tiesai ir pienākums veikt visus savās valsts tiesībās paredzētos pasākumus, lai labotu šāda novērtējuma neveikšanu, tostarp apstrīdētais plāns vai programma eventuāli ir jāaptur vai jāatceļ.

Tomēr, ņemot vērā pamatlietas īpašos apstākļus, iesniedzējtiesai izņēmuma kārtā varētu tikt atļauts izmantot savu valsts tiesību noteikumu, kas tai dod iespēju saglabāt zināmas atcelta valsts tiesību akta tiesiskās sekas, ar nosacījumu, ka:

- šis valsts tiesību akts ir pareizs Direktīvas 91/676 transponēšanas pasākums;

³⁶ Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV 1991, L 375, 1. lpp.).

- tāda jauna valsts tiesību akta pieņemšana un stāšanās spēkā, kurā ir ietverta rīcības programma šīs direktīvas 5. panta izpratnē, neļauj novērst videi nelabvēlīgu iedarbību, kas izriet no apstrīdētā tiesību akta atcelšanas;
- šī apstrīdētā tiesību akta atcelšanas rezultātā tiktu radīts juridisks vakuums attiecībā uz Direktīvas 91/676 transponēšanu, kas videi būtu vēl nelabvēlīgāk tādējādi, ka šāda atcelšana nozīmētu mazāku ūdeņu aizsardzību pret lauksaimnieciskās izcelsmes nitrātu radītu piesārņojumu un tas būtu pretrunā šīs direktīvas galvenajam mērķim, un
- šāda tiesību akta tiesisko seku saglabāšana izņēmuma kārtā attiecas tikai uz laiku, kas ir absolūti nepieciešams, lai veiktu pasākumus, kuri ļauj labot konstatēto prettiesiskumu.

Spriedums, 2016. gada 28. jūlijs, Association France Nature Environnement (C-379/15, EU:C:2016:603)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Ar Savienības tiesībām nesaderīgs valsts tiesību akts – Tiesiskās sekas – Valsts tiesas pilnvaras uz laiku saglabāt dažas minētā tiesību akta sekas – LESD 267. panta trešā daļa – Pienākums vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

Izskatījusi *Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa apstiprina savu judikatūru par iespēju valsts tiesām izņēmuma kārtā uz pagaidu laiku saglabāt spēkā tādu valsts tiesību aktu iedarbību, kas nav saderīgi ar Direktīvas 2001/42 noteikumiem.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā ir *Conseil d'État* (Valsts padome) celta prasība, kurā apšaubīta Francijas transponējošo tiesību aktu atbilstība Direktīvai 2001/42. Šajos apstākļos šī tiesa citastarp atcēla Dekrēta Nr. 2012-616 noteikumus, kuros definēta vides jomā kompetentā iestāde, ar kuru jāapspriežas, veicot vides novērtējumu saskaņā ar minēto direktīvu.

Conseil d'État (Valsts padome) uzskata – tas, ka šis dekrēts daļēji tika atcelts ar atpakaļejošu spēku, tomēr rada risku, ka tiks apšaubīts ne tikai to plānu un programmu tiesiskums, kuri pieņemti, piemērojot šo dekrētu, bet arī visu aktu, kuri tiks pieņemti, pamatojoties uz šiem plāniem un programmām, tiesiskums. Tomēr šāda situācija būtu kaitīga gan tiesiskās drošības principa ievērošanai, gan Savienības mērķu vides aizsardzības jomā īstenošanai.

Šādos apstākļos *Conseil d'État* (Valsts padome) lūdza Tiesu precizēt, ar kādiem nosacījumiem valsts tiesa var atstāt spēkā zināmas ar Direktīvu 2001/42 nesaderīga valsts tiesību akta sekas un vai valsts augstākās instances tiesai šādā gadījumā vienmēr ir pienākums iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Atgādinājusi spriedumā *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne*³⁷ izstrādāto judikatūru, Tiesa atbild, pirmkārt, ka tad, ja valsts tiesībās tas ir atļauts, valsts tiesa izņēmuma kārtā un pēc katras konkrētas lietas izskatīšanas var ierobežot laikā dažas tādas valsts tiesību normas atzīšanas par prettiesisku sekas, kas tikusi pieņemta, neievērojot Direktīvā 2001/42 paredzētos pienākumus, ar nosacījumu, ka šāds ierobežojums ir vajadzīgs ar vides aizsardzību saistītu primāro apsvērumu dēļ, ievērojot lietas, kuru tā izskata, īpašos apstākļus. Šī īpašā iespēja tomēr ir izmantojama tikai tad, ja ir ievēroti visi nosacījumi, kas izriet no 2012. gada 28. februāra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne*.

Otrkārt, Tiesa apstiprinoši atbild uz jautājumu, vai valsts tiesai, kuras nolēmumi vairs nav pārsūdzami, principā ir jāvēršas Tiesā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, pirms tā izmanto tiesības izņēmuma kārtā uz pagaidu laiku saglabāt spēkā ar Savienības tiesībām nesaderīgas valsts tiesību normas. Tiesa uzskata, ka šāda valsts tiesa no šā pienākuma ir atbrīvota tikai tad, ja tā ir pārliecināta (kas tai detalizēti jāpierāda), ka par tādu apstākļu interpretēšanu un piemērošanu, kas izriet no sprieduma *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne*, nav nekādu saprātīgu šaubu.

Spriedums, 2020. gada 25. jūnijs (virspalāta), A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē) (C-24/19, EU:C:2020:503)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2001/42/EK – Ietekmes uz vidi novērtējums – Pilsētplānošanas atļauja vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai – 2. panta a) punkts – Jēdziens “plāni un programmas” – Atļaujas piešķiršanas nosacījumi, kas ir paredzēti rīkojumā un apkārtrakstā – 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Valsts tiesību akti, kuros ir noteikti pamatprincipi, saskaņā ar kuriem turpmāk varēs atļaut projektu īstenošanu – Ietekmes uz vidi novērtējuma neesamība – Valsts tiesību aktu un saskaņā ar tiem piešķirto atļauju seku saglabāšana pēc tam, kad ir konstatēta šo tiesību aktu neatbilstība Savienības tiesībām – Nosacījumi

Attiecībā uz iespēju valsts tiesām uz pagaidu laiku un izņēmuma kārtā saglabāt spēkā tādu valsts tiesību aktu sekas, kas pieņemti, neievērojot Direktīvā 2001/42 paredzētos pienākumus, Tiesa šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³⁸, atgādina, ka dalībvalstīm ir pienākums likvidēt šāda Savienības tiesību pārkāpuma radītās prettiesiskās sekas. Tiesa uzsver, ka, ņemot vērā Savienības tiesību vienkāršas piemērošanas prasību, izņēmuma kārtā un primāru tiesiskās drošības apsvērumu dēļ tikai tā var noteikt izstumšanas seku – kādas rada pārkāptā Savienības tiesību norma – īslaicīgu apturēšanu, ciktāl valsts tiesiskajā regulējumā valsts tiesai ir ļauts saglabāt zināmas šādu aktu sekas strīdā, kuru tā izskata. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka tādā

³⁷ Spriedums, 2012. gada 28. februāris, *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* (C-41/11, [EU:C:2012:103](#)).

³⁸ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu “Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīva 2001/42”. Šis spriedums izklāstīts arī II sadaļas 2. punkta a) apakšpunkta i. punktā “Plāni un projekti, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts”.

situācijā kā šajā gadījumā valsts tiesa var saglabāt rīkojuma un apkārtraksta, kā arī tādas atļaujas sekas, kas izsniegta, pamatojoties uz tiem, tikai tad, ja valsts tiesības tai to atļauj strīdā, kuru tā izskata, un gadījumā, ja šīs atļaujas anulēšana varētu būtiski ietekmēt energoapgādi – šajā gadījumā Beļģijā –, un tikai laikposmā, kas ir absolūti nepieciešams, lai novērstu šo pretiesiskumu.

IV. Tādu direktīvu kumulatīva piemērošana, kas paredz ietekmes uz vidi novērtējumu

Spriedums, 2011. gada 22. septembris, Valčiukienē u.c. (C-295/10, [EU:C:2011:608](#))

Direktīva 2001/42/EK – Noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums – Plāni, kuros noteikta nelielu teritoriju izmantošana vietējā līmenī – 3. panta 3. punkts – Vietēja līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, kuros ir paredzēts tikai viens saimnieciskās darbības objekts – Novērtējums atbilstoši Direktīvai 2001/42/EK, kas izslēgts valsts tiesiskajā regulējumā – Dalībvalstu rīcības brīvība – 3. panta 5. punkts – Saistība ar Direktīvu 85/337/EEK – Direktīvas 2001/42/EK 11. panta 1. un 2. punkts

Šajā spriedumā, kura faktiskie apstākļi izklāstīti iepriekš³⁹, iesniedzējtiesa arī jautāja Tiesai, vai vides novērtējums, kas veikts saskaņā ar Direktīvu 85/337, atbrīvo no pienākuma veikt šādu novērtējumu atbilstoši Direktīvai 2001/42.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka atbilstoši Direktīvas 2001/42 11. panta 1. punktam vides novērtējums, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, neskar Direktīvā 85/337 noteiktās prasības. No tā izriet, ka vides novērtējums saskaņā ar Direktīvu 85/337 tiek veikts papildus Direktīvā 2001/42 paredzētajam novērtējumam tad, ja tas ir prasīts Direktīvas 85/337 tiesību normās.

Tāpat ietekmes uz vidi novērtējums saskaņā ar Direktīvu 85/337 neskar tikai Direktīvā 2001/42 vien noteiktās prasības un minētais novērtējums nevar atbrīvot no pienākuma veikt Direktīvā 2001/42 paredzēto vides novērtējumu, lai panāktu atbilstību tiem vides aspektiem, kas raksturīgi šai direktīvai.

Tādējādi Direktīvā 2001/42 un Direktīvā 85/337 noteiktās prasības ir jāpiemēro kumulatīvi.

Šajā ziņā Tiesa precizē, ka gadījumā, ja attiecīgajā dalībvalstī būtu paredzēta koordinēta vai kopīga procedūra, no Direktīvas 2001/42 11. panta 2. punkta izriet, ka šajā procedūrā jāpārbauda, vai vides novērtējums ir veikts atbilstoši visām tiesību normām, kas ietvertas attiecīgajās dažādajās direktīvās.

Šādos apstākļos iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai novērtējumu, kas pamatlietā tika veikts saskaņā ar Direktīvu 85/337, var uzskatīt par koordinētu vai kopīgu procedūru un vai novērtējumā ir ievērotas visas Direktīvā 2001/42 noteiktās prasības. Ja tas tā izrādītos, vairs nebūtu pienākuma veikt jaunu novērtējumu atbilstoši iepriekš minētajai direktīvai.

³⁹ Attiecībā uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem skat. II sadaļas 2. punkta b) apakšpunkta i. punktu "Plāni un programmas, uz kuriem attiecas Direktīvas 2001/42 3. panta 3. punkts".

EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESA

Pētniecības un dokumentācijas direkcija

2024. gada februāris